

Nr 104

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa avlönings- m. fl. anslag under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1961/62 m. m.

(1:a avd.)

1:o) **Tryckning och förrådshållning av publikationer inom försvaret m. m.** I propositionen nr 110 har Kungl. Maj:t (punkt 1, s. 3—21 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 mars 1961) föreslagit riksdagen dels godkänna vad departementschefen föreslagit rörande tryckning och förrådshållning av publikationer m. m. inom försvaret, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att i anslutning till genomförandet av de av departementschefen föreslagna personalförändringarna vidtaga erforderliga övergångsåtgärder.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 16 maj och den 6 juni 1958 tillkallade chefen för försvarsdepartementet fem sakkunniga för att verkställa utredning rörande försvarets kommandoexpeditioners ställning, uppgifter och organisation. De sakkunniga, som antagit benämningen kommandoexpeditionsutredningen, har med skrivelse den 19 december 1960 överlämnat en promemoria med förslag till ändrad handläggning av ärenden som ankommer på bokdetaljen inom försvarets kommandoexpedition m. m.

Tryckning för försvarets räkning ombesörjes för närvarande av försvarets kommandoexpedition såvitt avser publikationstryck och av försvarets civilförvaltning såvitt avser blankettryck. Statskontoret har därjämte enligt kungörelse av år 1937 (SFS nr 780) granskande och rådgivande funktioner i fråga om tryckningsarbeten. Från huvudregeln att försvarets kommandoexpedition skall ombesörja tryckning av publikationer finnes emellertid vissa undantag. De materielförvaltande verken kan sålunda själva med utnyttjande av sakanslag ombesörja tryckning av publikationer, som erfordras för materielförvaltningen. Vidare har statsmyndighet enligt kungörelse av år 1945 (SFS nr 311) rätt att låta trycka sådana kortare anvisningar, meddelanden, råd eller upplysningar som är avsedda för allmännare spridning.

Förrådshållning och distribution av publikationer ankommer i huvudsak på tre bokförråd, ett för varje försvarsgren. Armé- och marinbokförråden är anslutna till kommandoexpeditionens bokdetalj, medan flygbok-

förrådet är anknutet till flygstabens expedition. Härjämte lagerhålles av armétygförvaltningen utgivna publikationer vid förråd inom Stockholms och Karlsborgs tygstationer. Lagerhållning och distribution av blanketter sker främst genom ett blankettförråd, som är anslutet till försvarets civilförvaltnings blankettkontor.

Nu tillämpad organisation tillkom i huvudsak efter beslut vid 1945 års riksdag (prop. 1945:170). Därvid beslöts även inrättandet av ett centralt bok- och blankettförråd samt ett för försvaret gemensamt tryckeri, anslutna till arméns intendenturförråd i Stockholm. Att den sålunda beslutade organisationen inte kommit till stånd sammanhänger bland annat med lokalsvårigheter. Sedan riksdagens revisorer ånyo aktualiserat frågan om ett sammanförande av tryckerianläggningarna inom försvaret, har Kungl. Maj:t den 30 september 1960 uppdragit åt försvarets civilförvaltning att verkställa utredning i ämnet.

Kommandoexpeditionsutredningen framhåller som sin mening att uppgifter avseende beställning och lagerhållning m. m. av publikationstryck principiellt inte bör ankomma på statsdepartement. Infordran av anbud på samt beställning av publikationstryck för försvaret bör enligt utredningen tills vidare handhas centralt genom försvarets civilförvaltning. Enligt utredningens förslag bör emellertid undantag göras för publikationer som kan och bör tryckas på myndighets egen hjälptryckerianläggning eller med anlitan av särskild anslagspost till publikationstryck samt för sådana för materielförvaltningen erforderliga publikationer vilka är av natur att böra bekostas av sakanslag. Utgivandet av tjänstemeddelanden rörande lantförsvaret och sjöförsvaret samt förandet av försvarsväsendets rulla förutsättes tills vidare alltjämt skola ankomma på kommandoexpeditionen.

Då lokaler för försvarsgrenarnas bokförråd och för planerat centralt blankettförråd är under iordningställande i en gemensam byggnad vid Solvalla, anser utredningen vidare, att det år 1945 fattade beslutet om ett centralt bok- och blankettförråd nu kan realiseras. Försvarsgrenarnas bokförråd — armé-, marin- och flygbokförråden — samt armétygförvaltningens bokförråd i Stockholm och Karlsborg föreslås därvid skola sammanföras med civilförvaltningens blankettförråd till ett centralt bok- och blankettförråd anslutet till civilförvaltningen. Utredningen föreslår, att ett särskilt kontor för bok- och blankettärenden inrättas inom ämbetsverkets kameralbyrå för uppgifterna avseende publikations- och blankettryck samt lagerhållning och distribution av sådant tryck.

Utredningens förslag är enhälligt utom i vad avser personaluppsättningen m. m. vid det centrala bok- och blankettförrådet.

Vid remissbehandlingen av utredningens förslag har de flesta myndigheterna i princip biträtt förslaget eller lämnat det utan erinran. Cheferna för marinen och flygvapnet samt marinförvaltningen och flygförvaltningen

har emellertid ifrågasatt, om inte beställning m. m. av publikationstryck kunde åläggas statskontoret i stället för civilförvaltningen. Armétygförvaltningen har ansett, att dessa uppgifter bör kunna omhänderhas av myndighet, som fastställer publikation under medverkan av statskontoret. I fråga om det centrala bok- och blankettförrådet har i första hand överbefälhavaren och försvarsgrenscheferna framhållit, att detta av säkerhetsskäl bör delas på öppen och hemlig del. Försvarsgrenscheferna har dessutom föreslagit, att bokförrådet organiseras försvarsgrensvis.

För egen del finner departementschefen utredningens förslag till organisationsförändringar väl avvägt och ägnat att medföra en mera rationell ordning än den nuvarande. Departementschefen anser det sannolikt att en omorganisation efter de av utredningen föreslagna riktlinjerna kan medverka till att hålla nere kostnaderna för framställning av publikationstryck samt för förrådshållning och distribution av publikationer och blanketter m. m. I fråga om de skilda delarna av utredningens förslag anför departementschefen följande.

Departementschefen ansluter sig helt till utredningens principiella uppfattning att uppgifter rörande publikationstryck — anbudsinfordran, beställning m. m. — inte längre bör ankomma på försvarets kommandoexpedition. I likhet med utredningen anser departementschefen, att infordran av anbud på samt beställning av publikationstryck alltjämt bör sammanhållas centralt. Departementschefen tillstyrker, att dessa uppgifter på förslaget sätt tills vidare överföres till försvarets civilförvaltning. Det må erinras om att uppgifter avseende blankettrycket redan åvilar försvarets civilförvaltning.

Anbudsinfordran och beställning i fråga om publikationstryck bör således i princip ske genom försvarets civilförvaltnings försorg. I likhet med utredningen anser departementschefen emellertid, att följande undantag härifrån bör göras, nämligen för publikationer som kan och bör tryckas på myndighets egen hjälptryckerianläggning eller med anlåtande av särskild anslagspost till publikationstryck under omkostnadsanslag samt för sådana för materielförvaltningen erforderliga publikationer vilka är av natur att böra bekostas av sakanslag. Departementschefen vill erinra om att anskaffning av hjälptryckerianläggning icke må ske utan Kungl. Maj:ts medgivande. Utgivandet av tjänstemeddelanden rörande lantförsvaret och sjöförsvaret samt förändret av försvarsväsendets rulla bör tills vidare alltjämt ankomma på kommandoexpeditionen.

Departementschefen ansluter sig likaså till utredningens uttalanden rörande lagerhållning och distribution av publikationer m. m. och tillstyrker de av utredningen framförda förslagen. Armé-, marin- och flygbokförråden samt armétygförvaltningens bokförråd i Stockholm och Karlsborg bör således sammanslås och sammanföras med civilförvaltningens blankettförråd till ett centralt bok- och blankettförråd, förlagt till de under iordningstäl-

lande varande lokalerna vid Solvalla. Förrådet bör sortera under civilförvaltningen. Departementschefen anser det självfallet, att säkerhetssynpunkter beaktas vid iordningställande av förrådslokalerna. Betyggande förvaringsrum kommer också att ordnas för hemliga publikationer m. m. i vilket dessa på vederbörligt sätt kan förvaras åtskilda från icke hemliga handlingar.

Inom civilförvaltningens kameralbyrå bör ett särskilt kontor för bok- och blankettärenden inrättas för uppgifterna avseende publikations- och blankettryck samt lagerhållning och distribution av sådant tryck. Departementschefen tillstyrker i huvudsak den av utredningen beräknade personaluppsättningen. För befattningen som chef för kontoret bör således tillkomma en tjänst för förste byråintendent i Ao 23. För expeditionsgöromål räknas med nuvarande personal å civilförvaltningens blankettkontor, nämligen en kontorist, ett kanslibitråde och två biträden för skriv- och kontorsgöromål. För ärenden rörande blanketter och beställning m. m. av publikationstryck bör avses tjänster för en förste tryckeriassistent i Ae 19, en assistent i Ae 17 och tre assistenter i Ae 15. Under chefen för kontoret bör ledningen av det centrala bok- och blankettförrådet åligga en arvodesofficer i A: 24. I övrigt räknar departementschefen för förrådet med tjänster för en förrådsförvaltare i Ao 13, en förrådsunderofficer i A: 17, två förrådsförmän, en i Ao 9 och en i Ae 9, tre förste förrådsmän i Ae 8, nio förrådsmän i Ao, Ae eller Ag 7 samt sex biträden för skriv- och kontorsgöromål.

Personalrekryteringen till det centrala bok- och blankettförrådet bör ske med särskild omsorg och med beaktande av verksamhetens karaktär. Departementschefen har däremot icke blivit övertygad om att säkerheten vid förrådet blir större genom att antalet befattningshavare ökas.

I likhet med utredningen anser departementschefen, att värnpliktiga inte längre bör utnyttjas för tjänstgöring i förrådet. Personalbehovet bör som utredningen förutsatt omprövas, sedan närmare erfarenheter av organisationen erhållits.

Departementschefen tillstyrker, att en arvodesbefattning i A: 24 i enlighet med utredningens förslag tillkommer vid arméstaben.

Sedan publikationer m. m. överförts från tygstationerna i Stockholm och Karlsborg till det centrala bok- och blankettförrådet, bör — såsom utredningen föreslagit — för kvarvarande uppgifter vid någon av tygstationerna inrättas en tjänst för förrådsman i Ae 7. Befintlig personal för uppgifterna kan därvid friställas.

Utredningen har härjämte föreslagit till indragning en tjänst för kansli-skrivare i Ae 10 vid armétygförvaltningen. Enligt ämbetsverkets mening är emellertid en dylik åtgärd icke motiverad av förrådets tillkomst. Frågan bör — efter ytterligare överväganden inom armétygförvaltningen — upptagas till prövning i anslutning till anslagsäskandena för budgetåret 1962/63.

Ett genomförande av den nu föreslagna personalorganisationen medför,

att nya tjänster behöver inrättas i försvarets civilförvaltning för en förste byråintendent i Ao 23, en förste tryckeriassistent i Ae 19, en assistent i Ae 17, tre assistenter i Ae 15, en förrådsförvaltare i Ao 13, en förrådsförman i Ae 9, tre förste förrådsmän i Ae 8, fyra förrådsmän i Ae eller Ag 7 samt tre biträden för skriv- och kontorsgöromål ävensom arvodesbefattningar för en pensionerad officer i A: 24 och en pensionerad underofficer i A: 17. Vidare erfordras vid arméstaben en arvodesbefattning för pensionerad officer i A: 24 och vid armétygförvaltningens anstalter en tjänst för förrådsman i Ae 7.

Följande tjänster m. m. kan däremot utgå, nämligen vid försvarets kommandoexpedition för tre pensionerade officerare — en i A: 27 och två i A: 24 — två pensionerade underofficerare i A: 17 samt en förrådsförman i Ae 9 och en förrådsman i Ag 8, vid försvarets civilförvaltning för en byråintendent i Ao 21, två amanuenser i reglerad befordringsgång, en assistent i Ae 16 och en förrådsmästare i Ao 12, vid armétygförvaltningens anstalter för två förrådsförmän i Ae 9 och tre kollektivavtalsanställda förrådsarbetare, vid flygvapnet för en fanjunkare i Ao 13, två förrådsmän — en i Ae och en i Ag 7 — och tre biträden för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång samt vid flygförvaltningen för en förrådsman i Ae 7.

Departementschefen kommer i det följande vid anmälan av anslagen Försvarsdepartementet: Avlöningar, Försvarets civilförvaltning: Avlöningar, Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl. samt Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl. att framlägga slutliga förslag rörande ifrågavarande tjänsteförändringar från och med nästa budgetår. Förevarande förslag innebär att jämväl medelsbehovet under anslagen Armétygförvaltningen: Armétygförvaltningens anstalter: Avlöningar och Flygförvaltningen: Avlöningar för nästa budgetår minskar. Slutliga äskanden beträffande dessa anslag har emellertid redan framlagts i årets statsverksproposition (bil. 6, p. 18 och 24). Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att vid utformningen av dispositionsföreskrifterna för vederbörliga anslag beakta de i det föregående angivna personalförändringarna vid armétygförvaltningens anstalter och flygförvaltningen.

Statens organisationsnämnd har framhållit angelägenheten av att ändringstjänsten i fråga om krigsmaktens publikationer överses och rationaliseras. Enligt departementschefens mening skulle det vara värdefullt om en särskild arbetsgrupp närmare undersökte ifrågavarande spörsmål.

De i det föregående föreslagna organisations- och personalförändringarna bör i princip genomföras från och med nästa budgetår. Då det emellertid kan bli aktuellt att den nya organisationen genomföres successivt samt att vissa befintliga tjänster föres på övergångsstat eller övergångsvis kvarstår i organisationen, bör det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut härom liksom att i övrigt meddela erforderliga föreskrifter för genomförande av ifrågavarande organisationsförändringar.

Utskottet vill erinra om att tryckning för förswarets räkning ombesörjes av förswarets kommandoexpedition, såvitt avser publikationstryck, dock med vissa undantag, och av förswarets civilförvaltning, såvitt avser blankettryck. Därjämte har statskontoret vissa funktioner i fråga om tryckningsarbeten. Utskottet delar uppfattningen, att infordran av anbud på samt beställning av publikationstryck böra sammanhållas centralt och anser lämpligt, att med av departementschefen angivna undantag dessa uppgifter överförs till förswarets civilförvaltning.

För närvarande gäller, att förrådshållning och distribution av publikationer ankomma i huvudsak på tre bokförråd, ett för varje försvarsgren. Härjämte lagerhållas av armétygförvaltningen utgivna publikationer vid förråd inom Stockholms och Karlsborgs tygstationer. Utskottet anser goda skäl tala för att dessa förråd sammanföras med civilförvaltningens blankettförråd till ett centralt bok- och blankettförråd. Detsamma synes lämpligen böra sortera under nämnda ämbetsverk och förläggas till lokaler, som äro under iordningställande vid Solvalla.

Utskottet vill vidare tillstyrka, att inom civilförvaltningens kameralbyrå ett särskilt kontor för bok- och blankettärenden inrättas för uppgifter avseende publikations- och blankettryck samt lagerhållning och distribution av sådant tryck.

Ett genomförande av det föreliggande förslaget medför behov av nya tjänster, främst i förswarets civilförvaltning. Däremot kan ett antal tjänster indragas vid de myndigheter, som enligt nuvarande organisation avdelat personal för ifrågavarande verksamhet. Utskottet har vid sin granskning av de verkställda personalberäkningarna icke funnit något vara att erinra.

Vad departementschefen även i övrigt föreslagit torde böra godtagas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna vad av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 mars 1961 föreslagits rörande tryckning och förrådshållning av publikationer m. m. inom försvaret;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i anslutning till genomförandet av de av departementschefen i förberörda statsrådsprotokoll föreslagna personalförändringarna vidtaga erforderliga övergångsåtgärder.

2:o) **Försvarsattachéorganisationen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 21—30) att godkänna vad av departementschefen föreslagits rörande försvarsattachéorganisationen.

I anslutning till förslag av 1958 års besparingsutredning tillkallades den 20 november 1959 en sakkunnig för att verkställa utredning rörande

försvarsattachéorganisationens omfattning samt avgiva av utredningen belingade förslag. Ifrågavarande utredning antog benämningen Försvarsattachéutredningen 1960. Denna har med skrivelse den 8 november 1960 överlämnat betänkande med förslag i ämnet.

Försvarsattachéutredningen 1960 har haft till uppgift att undersöka möjligheterna för en begränsning av försvarsattachéorganisationen. Utredningen har emellertid funnit, att det i dagens läge är riskfyllt att beskära nuvarande organisation. Därvid åberopas främst säkerhets- och beredskapskrav. Vår alliansfria utrikespolitik medför enligt utredningen en militär isolering, som delvis kan hävas genom försvarsattachéernas kontakter. Utredningen har konstaterat behov av en förstärkning av organisationen på skilda håll men av ekonomiska skäl avstått från att framlägga några förslag därom. De förslag, som utredningen framlagt, innebär endast vissa jämkningar av nuvarande organisation.

De skäl utredningen framlagt för bibehållande av en försvarsattachéorganisation av nuvarande omfattning finner departementschefen övertygande. 1958 års besparingsutredning uttalade, att avgörande för organisationens omfattning ytterst blir en avvägning mellan nyttan av och kostnaderna för densamma. Departementschefen anser, att försvarsattachéutredningen klargjort, att den verksamhet som bedrivs av försvarsattachéerna i skilda avseenden är till stort gagn för vårt land. Departementschefen kan exempelvis erinra om de — icke minst ur kostnadssynpunkt — betydelsefulla uppgifter, som utföres av försvarsattachéerna (biträdande försvarsattachéerna) i samband med inköp av krigsmateriel utomlands. I likhet med försvarsattachéutredningen anser departementschefen, att de kostnader, som nedlägges på försvarsattachéorganisationen, väl uppväges av de resultat som ernås genom attachéernas verksamhet på skilda områden. Departementschefen kan också i allt väsentligt ansluta sig till de förslag utredningen framlagt.

Liksom attachéutredningen bedömer departementschefen det lämpligt att — inom ramen för den befintliga attachéorganisationen — vidtaga vissa jämkningar. Utredningens förslag har emellertid på vissa punkter starkt kritiserats av de militära remissmyndigheterna. Detta gäller framför allt i fråga om representationen i öststaterna samt i Västtyskland. I likhet med utredningen är departementschefen dock icke beredd att tillmötesgå myndigheternas krav om en utökning av organisationen med nya befattningar för ständigt tjänstgörande attachéer. Departementschefen är emellertid ej heller beredd tillstyrka av utredningen föreslagna jämkningar i fråga om representationen i dessa stater. För egen del föreslår departementschefen, att nuvarande organisation i Moskva med en ständigt tjänstgörande arméattaché samt en marin- och en flygattaché alternativt tjänstgörande under sex månader per år bibehålles. Samtliga tre försvarsattachéer i Moskva bör tillika ackrediteras i Warszawa. Därjämte bör armé- och flyg-

attachéerna ackrediteras i Prag. Den årliga tjänstgöringen bör för envar attaché omfatta högst fyra veckor i vardera Warszawa och Prag. Liksom utredningen och flertalet remissmyndigheter bedömer departementschefen det angeläget med en förstärkning av representationen i Bonn. Departementschefen tillstyrker förslaget, att försvarsattachén i Köpenhamn tillika ackrediteras i Bonn. Tjänstgöringen därstädes bör omfatta cirka tre månader per år. Vad utredningen i övrigt föreslagit rörande försvarsattachéorganisationens omfattning (ackreditering och tjänstgöring) föranleder ingen erinran från departementschefens sida. Departementschefen räknar således med att försvarsattachébefattningen i Bryssel indrages samt att tjänstgöringstiden för de s. k. reseattachéerna i Haag och Bern förlänges något.

Enligt 1958 års besparingsutredning borde i första hand förutsättningarna för en begränsning av försvarsattachéorganisationen i de nordiska länderna prövas. Av skäl, som attachéutredningen anfört och som delvis redovisats i propositionen, anser departementschefen det inte lämpligt att vidtaga några inskränkningar av organisationen i våra grannländer.

Beställningarna för försvarsattachéerna bör som hittills uppföras på försvarsstabens personalförteckning. De biträdande försvarsattachéerna bör på sätt nu sker i innehavda beställningar vid försvarsgrenarna kommanderas till tjänstgöring i här avsedda befattningar. En beställning för armédirektör av 2. graden i Ao 24, avsedd för biträdande arméattaché i Washington, bör tillkomma vid tygtekniska kåren. Ifrågavarande personalbehov beaktades inte, då organisationen av tygtekniska kåren fastställdes 1958. Befattningen uppehålls för närvarande av en övergångsvis kvarstående armédirektör. Bifall till departementschefens förslag innebär således icke några ökade lönekostnader i dagsläget. Departementschefen återkommer till frågan i det följande vid behandlingen av arméns allmänna avlöningsanslag. Kostnaderna för de särskilda attachéförmånerna åt de biträdande försvarsattachéerna bestrides för närvarande i huvudsak från sakanslag. Departementschefen räknar med att samtliga dessa kostnader i fortsättningen bestrides från försvarsstabens avlöningsanslag.

Vid bifall till det förslag rörande försvarsattachéorganisationen, som nu framlagts, uppkommer en ökning av de årliga kostnaderna med cirka 20 000 kronor. Ökningen avser rese- och traktamentskostnader för representationen i Warszawa, Prag, Bonn, Haag och Bern. Medel för täckning av ifrågavarande kostnadsökning bör beräknas under försvarsstabens omkostnadsanslag. Departementschefen förutsätter, att försvarsattachéernas resor planläggas så att kostnaderna begränsas så långt det är möjligt utan att ändamålet med verksamheten förfelas.

Departementschefen återkommer i det följande vid behandlingen av försvarsstabens anslag till frågan om erforderliga medel för försvarsattachéorganisationen under nästa budgetår.

Av attachéutredningen föreslagen undersökning beträffande utgående ersättningar för automobilresor bör ske i samband med pågående översyn av avlöningsförmånerna för utomlands stationerade diplomatiska och konsulära tjänstemän m. fl.

Anställande av erforderlig biträdespersonal åt försvarsattachéerna bör i princip ske genom utrikesdepartementets försorg. Departementschefen förutsätter, att spørsmålet uppmärksammas vid beräkningen av vederbörliga anslag för kommande budgetår.

Utskottet. 1958 års besparingsutredning upptog till behandling frågan om försvarsattachéorganisationens omfattning och framhöll därvid, att en utredning med sikte på att undersöka möjligheterna att begränsa antalet försvarsattachéer snarast borde företagas.

I en i ämnet verkställd utredning — försvarsattachéutredningen 1960 — framhålles, att en ökad aktivitet för att inhämta upplysningar om den militärpolitiska utvecklingen är med hänsyn till vår alliansfria ställning icke blott önskvärd utan nödvändig. De främsta och avgörande motiven för att upprätthålla en jämförelsevis stor försvarsattachéorganisation äro enligt utredningen säkerhets- och beredskapskrav. Mot denna bakgrund vore det i dagens läge riskfyllt att beskära nuvarande organisation. Utskottet kan i likhet med departementschefen ansluta sig till detta uttalande och anser alltså, att försvarsattachéorganisationen alltjämt bör bibehållas i sin nuvarande omfattning. Mot av departementschefen föreslagna smärre jämkningar synes utskottet icke vara något att erinra.

Sålunda tillstyrker utskottet, att samtliga tre försvarsattachéer i Moskva böra tillika ackrediteras i Warszawa, varjämte armé- och flygattachéerna även böra ackrediteras i Prag, samt att den årliga tjänstgöringen för envar attaché utsträcker till att omfatta högst fyra veckor i vardera Warszawa och Prag. Utskottet tillstyrker vidare, att försvarsattachén i Köpenhamn tillika ackrediteras i Bonn och att tjänstgöringen där omfattar cirka 3 månader per år. Förslaget om indragning av försvarsattachébefattningen i Bryssel synes böra godtagas liksom att tjänstgöringstiden för de s. k. reseattachéerna i Haag och Bern förlänges något.

Befattningen som biträdande arméattaché i Washington uppehålles för närvarande av en övergångsvis kvarstående armédirektör. Utskottet tillstyrker, att för ändamålet en beställning för armédirektör av 2. graden i Ao 24 bör tillkomma vid tygtekniska kåren.

De föreslagna jämkningarna i försvarsattachéorganisationen beräknas medföra en årlig kostnadsökning av cirka 20 000 kronor.

Utskottet förutsätter i likhet med departementschefen, att försvarsattachéernas resor planläggas så, att kostnaderna i möjligaste mån begränsas utan att ändamålet med verksamheten förfelas.

För närvarande bestridas kostnaderna för de särskilda attachéförmå-

nerna åt biträdande försvarsattachéer i huvudsak från sakanslag. Utskottet finner i likhet med departementschefen riktigt, att samtliga dessa kostnader i fortsättningen bestridas av försvarsstabens avlöningsanslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må godkänna vad av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 mars 1961 föreslagits rörande försvarsattachéorganisationen.

3:o) Rationaliseringsverksamhet och andra organisationsförändringar inom försvaret. Departementschefen har (punkt 3, s. 30—35) lämnat en översikt av det aktuella läget beträffande den rationaliseringsverksamhet inom försvaret, som bedrivs genom statens organisationsnämnds försorg. Härutinnan torde få hänvisas till propositionen.

Departementschefen framhåller, att möjligheterna att besluta om organisationsändringar med tillämpning under budgetåret 1961/62 beträffande de förband m. m., i fråga om vilka förslag framdeles inkommer till Kungl. Maj:t, bör tillvaratagas. Departementschefen förutsätter därför att — liksom varit fallet för innevarande och tidigare budgetår — Kungl. Maj:t jämväl för budgetåret 1961/62 skall äga vidtaga de jämkningar i fråga om personalorganisationen, som blir erforderliga med anledning av beslut om organisationsändring, givetvis dock alltjämt icke såvitt avser personalstaterna för ordinarie personal, samt bereda särskild ersättning åt personal, som med bibehållen löneställning bestrider göromål, vilka vid ny organisation ankommer på innehavare av högre tjänst.

Utskottet anser i likhet med departementschefen, att, liksom fallet varit för innevarande och tidigare budgetår, Kungl. Maj:t bör äga möjlighet att jämväl under budgetåret 1961/62 vidtaga av departementschefen avsedda jämkningar i personalorganisationen samt att bereda särskild ersättning åt personal i de fall, som departementschefen har angivit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anför.

4:o) Verksamheten vid förutvarande Svea flygflottilj. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 35—54) att godkänna de organisationsförändringar m. m. beträffande flygvapnet som departementschefen föreslagit.

Verksamheten vid Svea flygflottilj (F 8) har hittills omfattat den egentliga flottiljen — tre jaktdivisioner — en särskild för flygledningens personal m. fl. avsedd flygavdelning, en transportgrupp, en flygräddningsgrupp samt musikkår.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1958:110 har riksdagen (SU B:98; rskr B 125) beslutat om indragning av flottiljen. Enligt beslutet förutsattes, att flygfältet vid F 8 alljämt skulle bibehållas som krigsbas. Någon slutlig ställning togs däremot inte till verksamheten i fred.

Till propositionen 1959:117 redovisades ett av flygvapenchefen framlagt förslag rörande den framtida verksamheten i fred vid F 8. Förslaget innebar, att — med undantag för de tre jaktdivisionerna — tidigare bedrivna flygverksamhet bibehölls och i viss mån utökades, varjämte viss utbildning som bedrivits i Västerås skulle överföras till F 8. Departementschefen ansåg sig icke kunna medverka till att någon verksamhet överflyttades från Västerås till stockholmsområdet. Vidare ansåg departementschefen sig icke böra ta ställning till huruvida flygledningens flygavdelning, transportgruppen, flygräddningsgruppen och musikkåren framdeles borde flyttas från F 8. Dessa frågor borde övervägas ytterligare, vad gällde flygverksamheten under beaktande av, bland annat, utvecklingen av den civila flygtrafiken i stockholmsområdet. Departementschefen fann emellertid anledning understryka, att den beslutade indragningen av jaktflottiljen innebar väsentliga lättnader för den civila flygtrafiken och en avsevärd minskning av bullerstörningarna för den kringliggande bebyggelsen. — Mot vad departementschefen sålunda uttalat gjorde riksdagen icke någon erinran (SU 99; rskr 254).

År 1959 återkom chefen för flygvapnet med förslag i fråga om organisationen vid F 8. Enligt detta förslag som anmäldes till propositionen 1960:110 skulle förbandet ombildas till en flygkår, omfattande kårstab, flygledningens flygavdelning, transportdivision, specialdivision och musikkår. Departementschefen ansåg det emellertid ur skilda synpunkter fördelaktigt att till F 8 förlägga annan verksamhet än sådan som flygvapenchefen föreslagit. Med hänsyn härtill var departementschefen icke beredd att taga ställning till den föreslagna organisationen vid F 8. I stället uppdrogs genom beslut den 31 mars 1960 åt flygvapenchefen att noggrant överväga möjligheterna att annorstädes bedriva den flygverksamhet som enligt förslaget skulle äga rum vid F 8. Samtidigt föreslogs i annat sammanhang att musikkåren vid F 8 skulle indragas. Riksdagen (SU 114; rskr 291) gjorde ingen erinran mot vad som sålunda anförts rörande verksamheten vid F 8.

I den av flygvapenchefen verkställda utredningen redovisas två organisationsförslag. Enligt båda förslagen skall Barkarby-flygfältet utnyttjas som krigsbas och vissa befintliga hangarutrymmen som förråd för krigsflygplan medan befintliga byggnader skall utnyttjas för viss skolverksamhet och som förläggning. Vidare skall i båda förslagen jettflygning med flygledningens flygavdelning förläggas till Västmanlands flygflottilj (F 1) i Västerås, där en hangar till en kostnad av 4 miljoner kronor bedömes böra tillkomma. Enligt det ena förslaget (organisationsalternativ A) skall F 8 alltjämt utnyttjas för transport- och räddningsflygning samt

den del av flygledningens flygavdelning vid vilken flygning med propellerflygplan utföres. I det andra redovisade förslaget (organisationsalternativ B) förutsättes att sistnämnda del av flygledningens flygavdelning förlägges till Södertörns flygflottilj (F 18), Tullinge, medan transport- och räddningsflyget baseras på Bromma eller Arlanda. Enligt av flygvapenchefen gjorda beräkningar minskar driftkostnaderna, mest i alternativ B. Å andra sidan tillkommer i detta alternativ ytterligare investeringsbehov uppskattat till 2 alternativt 6 miljoner kronor. Flygvapenchefen förordar för sin del organisationsalternativ A. Därvid pekar flygvapenchefen på att enligt detta alternativ de mer vägande invändningar som kunnat resas mot fortsatt flygverksamhet vid Barkarbybasen eliminerats. Alternativ B medför enligt flygvapenchefen icke någon vinst för den civila byggnationen utöver alternativ A, men är ur organisatoriska och ekonomiska synpunkter ogynnsammare för flygvapnet.

Departementschefen erinrar om att i samband med genomförandet av de år 1958 beslutade riktlinjerna för krigsmaktens fortsatta utveckling två flygflottiljer skall indragas. Att därvid F 8 ifrågakommit för indragning har väsentligen betingats av civila intressen, främst önskemål att undanröja de hinder mot bebyggelse som hittillsvarande flygverksamhet inneburit ur bullersynpunkt och att lösa interferensproblem i fråga om den civila luftfarten. Departementschefen har ansett det väsentligt att tillse att den framtida verksamheten vid F 8 utformas på ett sätt som står i överensstämmelse med motiven för indragningen av flottiljen. Med hänsyn härtill har departementschefen icke ansett sig kunna biträda av flygvapenchefen åren 1958 och 1959 framlagda organisationsförslag beträffande F 8.

Remissmyndigheterna har vitsordat, att de svåraste flygbullerstörningarna kring Barkarby kommer att bortfalla enligt det av flygvapenchefen förordade organisationsalternativet. De kvarvarande bullerstörningarna torde huvudsakligen vara sådana som orsakas av jetflygningar i samband med tillämpningsövningar under cirka två veckor per tvåårsperiod. Dessa flygningar sammanhänger med Barkarbybasens användning som krigsbas. Med hänsyn till dessa flygövningars begränsade omfattning bör de, såvitt nu kan bedömas, icke ur bullersynpunkt utgöra hinder för bebyggelse. Att icke utnyttja F 8 som krigsbas synes med hänsyn till vad överbefälhavaren och flygvapenchefen anfört icke kunna ifrågakomma av operativa och ekonomiska skäl.

Genom transportflygningarna och flygningarna med propellerplan vid flygledningens flygavdelning torde enligt vad som framkommit några kända bullerstörningar, som lägger hinder i vägen för ett önskvärt utbyggande av omkringliggande samhällen, icke behöva uppkomma. Några nämnda olägenheter i berört avseende synes icke heller förorsakas av den begränsade flygverksamhet som följer av föreslagen förrådsuppställning av flygplan vid F 8.

Såvitt avser samordningen med den civila flygtrafiken är organisationsalternativ A enligt vad luftfartsstyrelsen uttalat i vart fall tills vidare godtagbart.

Av det anförda framgår att den flygverksamhet som enligt flygvapenchefen allttjämt bör bedrivas vid F 8 icke torde medföra några allvarliga olägenheter i fråga om flygbuller. Vidare synes samordningen av denna flygverksamhet med den civila flygtrafiken kunna ske utan större svårigheter. Med hänsyn härtill och till de fördelar som enligt flygvapenchefen är förknippade med organisationsalternativet A anser departementschefen sig böra tillstyrka, att flygverksamhet i den omfattning och av det slag flygvapenchefen föreslagit i vart fall tills vidare bibehålles vid F 8. Departementschefen erinrar om att ifrågavarande verksamhet icke kräver några investeringar vid F 8. Åtgärder behöver alltså inte vidtagas som skulle kunna åberopas som skäl ur ekonomisk synpunkt mot att framdeles ytterligare begränsa organisationen. Ur kostnadssynpunkt föreligger enligt departementschefens mening icke heller några avgörande skillnader mellan de föreliggande organisationsalternativen, vilka båda innebär avsevärda personalminskningar. Visserligen blir, såsom statskontoret framhållit, de årliga kostnaderna å fjärde huvudtiteln drygt 100 000 kronor lägre enligt alternativ B. Vid jämförelsen bör emellertid hänsyn tagas till de i detta alternativ högre investeringskostnaderna, för vilka ränteutgifterna i stort sett torde motsvara den förut angivna skillnaden mellan de båda alternativens årliga kostnader.

Med den begränsade verksamhet som framdeles kommer att bedrivas vid F 8 bör detta förband enligt departementschefens mening icke benämnas flygkår. Departementschefen föreslår, att den organisation som skall administrera flygbasen m. m. benämnas Barkarby flygdepå (F 8). Som chef för förbandet bör avses en regementsofficer. Den av flygvapenchefen beräknade personalen för F 8 och flygledningens flygavdelning vid F 1 bör vidare kunna minskas med en kapten och en sergeant. I förhållande till flygvapenchefens förslag innebär departementschefens ställningstagande att beställningar för en flottiljchef i Bo 3 och en sergeant i Ao 11 indrages, att en överstelöjtnantsbeställning i Ao 26 bibehålles samt att någon ytterligare kaptensbeställning i Ao 21 icke tillkommer. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att inom den av departementschefen sålunda föreslagna personalramen besluta om den närmare utformningen av organisationen vid Barkarby flygdepå och flygledningens flygavdelning vid F 1.

Mot vad flygvapenchefen anført rörande det tidsmässiga genomförandet av de föreslagna organisationsförändringarna har departementschefen icke funnit anledning till erinran. För att angivna tidsförhållanden skall kunna hållas bör projektering av den vid F 1 erforderliga hangaren snarast påbörjas. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela härför erforderliga beslut. De föreslagna personalförändringarna bör enligt Kungl. Maj:ts när-

mare bestämmande verkställas i takt med genomförandet av organisationsändringarna.

Till frågan om utnyttjande av F 8 etablissement i övrigt är departementschefen icke nu beredd att ta ställning. Vid disponerandet av ifrågavarande utrymmen bör bland annat hänsyn tagas till de lokaldispositioner som kan bli aktuella i samband med den i annat sammanhang denna dag föreslagna förflyttningen av det nu i närheten av F 8 belägna Svea artilleriregemente (A 1). Det synes lämpligen böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter vissa ytterligare undersökningar meddela beslut om förläggning till F 8 av annan nu i Stockholmstrakten lokaliserad verksamhet. Mot förslaget att till F 8 förlägga bastjänstskolan samt viss utbildning av trafikledare synes emellertid, såvitt nu kan bedömas, icke finnas anledning till erinran.

Departementschefen tillstyrker, att vissa hangarutrymmen vid F 8 utnyttjas för förrådsuppställning av krigsflygplan.

Utskottet. Vid 1958 års B-riksdag fattades beslut om indragning av Svea flygflottilj (F 8) i Barkarby, varvid förutsattes, att flottiljens flygfält alltjämt skulle bibehållas som krigsbas. Någon slutlig ställning togs däremot icke till verksamheten i fred.

Såsom departementschefen erinrat betingades ifrågavarande beslut väsentligen av civila intressen, främst önskemål att undanröja de hinder mot bebyggelse, som hittillsvarande flygverksamhet inneburit ur bullersynpunkt, och att lösa interferensproblem i fråga om den civila luftfarten.

Under förevarande punkt har departementschefen redovisat av flygvapenchefen verkställd utredning rörande flygflottiljens verksamhet i fred. Utredningen har utmynnat i två organisationsalternativ, A och B.

Enligt båda förslagen skall Barkarby-flygfältet utnyttjas som krigsbas och vissa befintliga hangarutrymmen som förråd för krigsflygplan, medan befintliga byggnader skola utnyttjas för viss skolverksamhet och för förläggning. Vidare skall i båda förslagen jettflygning med flygledningens flygavdelning förläggas till Västmanlands flygflottilj. Enligt alternativ A skall F 8 alltjämt utnyttjas för transport- och räddningsflygning samt den del av flygledningens flygavdelning, vid vilken flygning med propellerplan utföres. I förslaget B förutsattes, att sistnämnda del av flygledningens flygavdelning förläggas till Södertörns flygflottilj i Tullinge, medan transport- och räddningsflyget baseras på Bromma eller Arlanda.

En utformning av fredsverksamheten enligt båda dessa alternativ torde stå i överensstämmelse med motiven för flottiljens indragning. Ur kostnadssynpunkt torde enligt vad departementschefen framhållit någon avgörande skillnad mellan de båda förslagen icke föreligga. Vid nu angivna förhållanden och då alternativ A synes ur organisatoriska synpunkter vara gynnsammare för flygvapnet, vill utskottet i likhet med departementschefen tillstyrka, att flygverksamhet i den omfattning och av det slag, som innefattas i alternativ A, bibehålles vid F 8. Utskottet vill i anslutning till vad

departementschefen anfört särskilt understryka, att detta arrangemang endast skall gälla tills vidare.

Utskottet tillstyrker, att den organisation, som skall administrera flygbasen m. m., benämnes Barkarby flygdepå (F 8). Mot de föreslagna personaländringarna synes icke något vara att invända.

Vad departementschefen i övrigt under förevarande punkt anfört — innebärande bland annat att det får ankomma på Kungl. Maj:t att efter vissa ytterligare undersökningar meddela beslut om förläggning till F 8 av annan nu i Stockholmstrakten lokaliserad verksamhet — har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må godkänna de organisationsförändringar m. m. beträffande flygvapnet, som departementschefen föreslagit i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 mars 1961.

5:o) **Organisationen av den för krigsmakten gemensamma krigshögskolan.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 126) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1961/62 beräkna följande förslagsanslag, nämligen till Krigshögskolan: Avlöningar 2 100 000 kronor, till Krigshögskolan: Omkostnader 1 300 000 kronor och till Krigshögskolan: Övningar 600 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 5, s. 54—80) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för krigshögskolan i enlighet med vad departementschefen anfört, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i anslutning till genomförandet av de av departementschefen föreslagna personalförändringarna vidtaga erforderliga övergångsåtgärder, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för krigshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels till Krigshögskolan: Avlöningar för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 916 000 kronor, dels till Krigshögskolan: Omkostnader för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 768 000 kronor, dels till Krigshögskolan: Övningar för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor, dels ock till Krigshögskolan: Inventarier m. m. för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

För närvarande bedrives den militära högskoleutbildningen i Sverige försvarsgrensvis vid krigshögskolan (KHS), sjökrigshögskolan (KSHS) och flygkrigshögskolan (FKHS). Vid KHS meddelas undervisning på tre utbildningslinjer, nämligen stabslinjen, vapentekniska linjen samt ingenjörslinjen. Utbildningstiden vid KHS är två år eller något längre. Vid KSHS anordnas allmän kurs samt högre kurser, nämligen stabskurs, förbindelsekurs och tekniska kurser, liksom även en marinintendenturofficerskurs.

Utbildningstiden är för närvarande vid allmänna kursen sex månader, vid stabskursen 14 månader och vid de tekniska kurserna 12—18 månader. Vid FKHS anordnas allmän kurs samt högre kurser, stabskurs och teknisk kurs. Allmänna kursen omfattar för närvarande omkring sju månader och de högre kurserna omkring 12 månader.

Enligt ett av föregående års riksdag fattat principbeslut skall KHS, KSHS och FKHS ersättas av en för krigsmakten gemensam krigshögskola. En sådan omorganisation syftar till att i ökad utsträckning samordna utbildningen av dem, som skall bekläda viktigare befattningar inom krigsmaktens ledning. Beslutet innefattar också att den högre stabsubildningen för marinens och flygvapnets officerare skall förlängas.

Principbeslutet innebär vidare bland annat följande.

Den nya högskolan skall lyda direkt under överbefälhavaren; försvarsgrenschefernas inflytande skall säkerställas genom direktiv- och inspektionsrätt beträffande den icke samordnade delen av undervisningen. — Vid den nya högskolan skall bedrivas utbildning, som svarar emot de nuvarande högskolornas allmänna kurser, stabskurser och tekniska kurser, samt framdeles också den planerade allmänna krigshögskolekursen för arméofficerare. I fråga om marinintendenturkurserna vid KSHS har förutsatts att ställning i denna del tas i anslutning till pågående utredningar om inrättande av en gemensam intendenturkår. — Den högre stabsubervisningen skall samordnas i den utsträckning som är erforderlig för att åstadkomma förutsättningar för en gemensam militär grundsyn hos personalen i ledande befattningar. Stabskurserna för marinens och flygvapnets officerare skall i princip förlängas till omkring ett och ett halvt år. Även i fråga om den tekniska undervisningen har statsmakterna utgått från att en samordning skall vara möjlig i icke ringa utsträckning; förutsättningarna härför ansågs dock vid principbeslutets fattande böra närmare utredas. En viss samordnad undervisning skall eftersträvas även vid de allmänna kurserna. — Antalet elever vid den högre stabsubildningen skall stå i bestämd relation till redovisade krigs- och fredsansatoriska behov beträffande befattningar, för vilka bör krävas genomgång av, bland annat, högre stabsubildning. Ifrågasvarande behov ansågs, vid tidpunkten för principbeslutet, icke vara preciserat och det förutsattes, att behovsfrågan skulle uppmärksammas ytterligare vid det fortsatta utredningsarbetet. — Tidpunkten för omorganisationen till en gemensam högskola skall bestämmas av när inflyttning kan ske i Svea artilleriregementes förutvarande etablissement; medel anvisades våren 1960 för en första etapp av en ombyggnad av etablissementet.

Överbefälhavaren har, i anledning av ett av Kungl. Maj:t den 3 juni 1960 meddelat uppdrag, med skrivelse den 24 oktober 1960 framlagt förslag med fullständig organisationsplan och kostnadsberäkningar för den gemensamma krigshögskolan.

Överbefälhavarens förslag innebär i huvudsak följande. Den gemen-

samma krigshögskolan organiseras hösten 1961. — Tidigare har räknats med att under vissa förutsättningar omkring 40 % av stabskursernas undervisning kunde samordnas. Enligt av överbefälhavaren nu gjorda utredningar kan också mellan de skilda tekniska kurserna omkring 40 % av undervisningen samordnas. Viss samordning mellan stabskurser och tekniska kurser beräknas också kunna ske. Överbefälhavaren framhåller i avslutning härtill, att den samordnade undervisningen ökar arbetsbelastningen på lärarna och kräver en ökning av antalet heltidstjänstgörande lärare. — Av överbefälhavaren gjorda utredningar om behovet av högskoleutbildade officerare — utredningarna är dock delvis ännu icke slutförda — synes närmast ge vid handen att vissa svårigheter föreligger att med bibehållen kvalitet hos elevmaterialet tillgodose nämnda behov. Man räknar med hänsyn härtill icke med några väsentliga ändringar i elevantalet. — För arméns och marinens del föreslås i princip inga ändringar i fråga om antalet kurser; för flygvapnets del föreslås att stabskurser och tekniska kurser i fortsättningen skall påbörjas varje år mot tidigare vanligen växelvis vartannat år. — Stabskursen för arméofficerare föreslås omfatta, såsom för närvarande, 24 månader. För marin- och flygofficerarnas del föreslås motsvarande kurser utsträckta till denna längd; i kurstiden ingår dock härvid ett uppehåll om 4—5 månader för tjänstgöring vid förband. Den föreslagna ordningen anses, bland annat, ge de bästa betingelserna för en samordnad undervisning. För de tekniska kurserna — vilka icke närmare behandlades vid de utredningar som föregick 1960 års principbeslut — föreslår överbefälhavaren för armékursernas del oförändrade kurslängder, d. v. s. drygt två år, för marinkursernas del en förlängning till 24 månader och för flyglinjens till likaledes 24 månader, dock att i sistnämnda fall i kurstiden är inräknat, liksom vid stabskursen, ett uppehåll för tjänstgöring vid förband. — Den nya högskolan bör enligt överbefälhavaren benämnas krigshögskolan. — Överbefälhavaren föreslår, att den nya krigshögskolan skall bestå av chef m. m., skolstab samt tre utbildningslinjer, nämligen en armélinje, en marinlinje och en flyglinje. Skolchefen föreslås placerad i Bo 4. Han avses skola biträdas av två regementsofficerare i Ao 26/24 med huvudsaklig uppgift att biträda, den ene med samordningen av den tekniska undervisningen, den andre med samordningen av övrig utbildning. Härtill kommer en kontorist såsom skolchefens sekreterare. Samtidigt bortfaller behovet av nuvarande tre skolchefer i Bo 3. Skolstaben föreslås för nästa budgetår skola bestå av en adjutant, tre arvodesanställda officerare, två underofficerare, femton biträden, åtta underbefäl, en vaktmästare samt ett antal värnpliktiga. I förhållande till de nuvarande högskolornas personaluppsättning för administration innebär detta en ökning med en arvodesanställd officer, ett biträde och sex underbefäl och en minskning med två underofficerare och en förste kansli-skrivare. Utbildningslinjerna föreslår överbefälhavaren skola för nästa budgetår tillföras tre linjechefer i Bo 1 och 40 heltidstjänstgörande lärare,

av vilka två civila lektorer. I förhållande till nuläget innebär detta en ökning med tre linjechefer och elva heltidstjänstgörande lärare, varav två civila lektorer. På den nya högskolans personalstat föreslås skola uppföras all nu nämnd personal utom tre underbefäl och fem militära eller civilmilitära lärare, vilka föreslås skola kommenderas ur försvarsgrenarna till skolan. — I anslutning härtill bör enligt överbefälhavaren indragas, med något undantag, alla de tjänster inom försvarsgrenarna som nu innehas av befattningshavare vid de nuvarande skolorna samt därutöver ytterligare några beställningar vid flottan och flygvapnet. — Överbefälhavaren räknar med att den nya organisationen kräver ett avlöningsanslag för skolan om cirka 1 870 000 kronor; försvarsgrenarnas avlöningsanslag kan samtidigt minska med omkring 1 600 000 kronor. Härjämte äskar överbefälhavaren 790 000 kronor till skolans löpande omkostnader, 600 000 kronor till skolans övningar och 768 500 kronor till engångskostnader i samband med skolans flyttning; de två förstnämnda posterna motsvaras till betydande del av minskningar under försvarsgrenarnas anslag. — Försvarsgrenscheferna har, anmäler överbefälhavaren, biträtt förslaget utom vad gäller vissa föreslagna kommenderingar till skolan av personal.

Vid remissbehandlingen har överbefälhavarens förslag i allt väsentligt tillstyrkts eller lämnats utan erinran.

Departementschefen ansluter sig till överbefälhavarens förslag, att den gemensamma krigshögskolan skall organiseras hösten 1961 och att för skolan erforderliga anslag anvisas från och med budgetåret 1961/62.

Överbefälhavaren har framhållit, att samordnad undervisning i princip kräver omfattande planläggning och därför, bedriven i mera betydande utsträckning, kräver fler heltidstjänstgörande lärare än en i huvudsak försvarsgrensvis bedriven undervisning. I princip kan departementschefen ansluta sig till denna bedömning.

Vissa beräkningar av antalet elever vid den nya högskolan har framlagts mot bakgrund av antalet befattningar, för vilka bör krävas genomgång av högre stabsutbildning. Ytterligare undersökningar på detta område pågår. De ändringar av elevantalet, som här synes kunna komma i fråga, torde enligt departementschefens mening knappast bli av sådan storlek att de blir av betydelse ur skolorganisatorisk synpunkt och torde därför inte kräva något ställningstagande nu. Det är emellertid ur andra synpunkter angeläget, att antalet elever blir noga avvägt med hänsyn till de krigs- och fredsorganisatoriska behoven. Så snart inom krigsmakten pågående behovsundersökningar slutförts, bör resultatet därav redovisas till Kungl. Maj:t, varefter slutlig ståndpunkt till frågan om antalet elever torde få tagas.

Vad överbefälhavaren föreslagit om antalet kurser för arméns del lämnar departementschefen utan erinran. Arméns stabskurser bör sålunda påbörjas årligen och de tekniska kurserna — den vapentekniska samt de fältarbets- och fortifikationstekniska — påbörjas varannat år. Marinens stabs-

kurser och tekniska kurser bör som överbefälhavaren föreslagit påbörjas växelvis vart annat år. I fråga om flygvapnets kurser har överbefälhavaren föreslagit, att stabskurser och tekniska kurser skulle påbörjas varje år. Departementschefen kan inte biträda sistnämnda förslag — bland annat med hänsyn till vad departementschefen i det följande föreslår om de tekniska kurserna — utan förordar, att skolorganisationen beträffande flygvapnets högre kurser avpassas för kurser, påbörjade vartannat år.

Arméns stabskurser bör, såsom överbefälhavaren föreslagit, bibehållas vid nuvarande längd av omkring 24 månader. För marinens och flygvapnets stabskurser förordar departementschefen, i huvudsaklig anslutning till överbefälhavarens förslag, en kurslängd av omkring 18 månader. I sistnämnda tidrymd har härvid icke inräknats de längre uppehåll i kurserna för tjänst vid förband, som kan finnas lämpliga att inlägga.

I fråga om de tekniska kurserna — vilka icke närmare behandlades vare sig av försvarets högskoleutredning 1958 eller i propositionen 1960:142 — föreslår överbefälhavaren oförändrade kurslängder för armékursernas del men däremot icke obetydliga förlängningar av marin- och flygvapenkurserna. Sådana förlängningar har betydelse för såväl skolorganisationens omfattning som personalbehovet vid försvarsgrenarna. På nu av överbefälhavaren förebragt material är departementschefen inte beredd att tillstyrka någon förlängning av de tekniska kurserna utan föreslår att dessa tills vidare bibehålles vid nuvarande längd. Departementschefen har emellertid intet att erinra mot att nuvarande tekniska kurser vid marinen sammanföres till en enda om högst 18 månaders längd. Det är departementschefens avsikt att låta utföra kompletterande utredning i fråga om de tekniska kursernas anordnande. Till marinintendenturkursernas framtida ställning tar departementschefen i överensstämmelse med principbeslutet icke nu ställning.

Beträffande marinens och flygvapnets allmänna kurser bör, såsom föreslagits, nuvarande kursordning bibehållas. Till frågan om utformningen av den beslutade allmänna kursen för arméofficerare torde ställning få tagas senare.

Såsom namn på den gemensamma högskolan förordar departementschefen, i enlighet med överbefälhavarens förslag, krigshögskolan.

Vad därefter gäller den personella organisationen av den nya högskolan vill departementschefen för egen del anföra följande.

Skolan bör såsom föreslagits bestå av chef m. m., skolstab samt tre utbildningslinjer, nämligen en armélinje, en marinlinje och en flyglinje.

För skolchefen bör såsom föreslagits av överbefälhavaren avses en beställning i lönegrad Bo 4. Departementschefen föreslår, att högskolechefen närmast skall biträdas av en regementsofficer, stabschef i Br 1, med uppgift tillika att biträda högskolechefen vid samordning av undervisningen mellan olika linjer. Skolchefen och stabschefen bör tillsättas oberoende av försvarsgren. — Hos skolchefen bör såsom föreslagits placeras en kontorist såsom sekreterare; för ändamålet bör avses en tjänst i Ae 9.

För skolans stab beräknar departementschefen i övrigt följande personalbehov.

Av officerare och underofficerare bör ingå en adjutant — högskoleutbildad kapten — i Ar 21, en förvaltningsofficer och en bibliotekarie, båda pensionerade officerare i A: 24, en förvaltningsunderofficer i A: 17 och en expeditjonsunderofficer — på aktiv stat — i Ar 13. Departementschefens förslag innebär i förhållande till nuläget en minskning med en aktiv och en arvodesanställd underofficer. Här torde också böra erinras om att en nu befintlig befattning som förste kansliskrivare i Ae 12 vid KHS icke har någon motsvarighet i den nya skolans organisation vare sig enligt överbefälhavarens eller enligt departementschefens förslag.

Behovet av skrivbiträdespersonal beräknar departementschefen, skolchefens sekreterare oräknad, till 14 befattningar, av vilka en kontorist i Ae 9, två kanslibiträden i Ao 7 och ett biblioteksbiträde i Ae 7, fem kontorsbiträden i Ao 5 och fem biträden i reglerad befordringsgång. Därutöver bör upptagas en kanslibiträdestjänst i Ae 7, motsvarande en nu på staten för KHS uppförd tjänst, vilken övergångsvis må bibehållas.

För vaktmästargöromål bör räknas med fyra underbefäl i Ar 11/9, av vilka dock en bör hållas vakant och ersättas med en vaktmästartjänst i Ae 7 så länge nuvarande innehavare av en sådan tjänst vid KHS kvarstår. Detta innebär i förhållande till nuläget en ökning med en befattning och i förhållande till överbefälhavarens förslag en minskning med två befattningar. För att motverka en personalökning för krigsmakten sedd som helhet bör i samband härmed indragas tre underbefälsbeställningar vid flottan.

Slutligen bör för bevakning av och inpasseringskontroll vid högskolans byggnader såsom överbefälhavaren föreslagit tillkomma tre underbefäl såsom vaktchefer. Dessa underbefäl, som icke har någon motsvarighet i nuvarande skolorganisationer, bör tills vidare kommenderas ur försvarsgrenarna, varigenom bland annat möjligheterna att infoga dem i en eventuell framtida bevakningsorganisation för försvarets anläggningar i Stockholm underlättas.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om den närmare organisationen av stabs- och förvaltningstjänsten vid krigshögskolan inom ramen för nu angiven personaluppsättning.

Vad därefter gäller lärarbehovet anför departementschefen följande.

För linjecheferna skulle enligt överbefälhavarens förslag avses tre beställningar i Bo 1. Departementschefen kan inte biträda detta förslag utan föreslår placering i Ao 26. Linjechef bör ha undervisningsskyldighet; för chefen för armélinjen räknar departementschefen härvid med undervisning i av överbefälhavaren föreslagen omfattning, för cheferna för marin- och flyglinjerna bör den däremot vara av större omfattning än som föreslagits. Linjechef bör, vad gäller rätt till utbildningsarvode, likställas med heltidstjänstgörande lärare.

Om man bortser från linjecheferna skall enligt överbefälhavarens förslag antalet heltidstjänstgörande militära lärare för nästa budgetår utgöra 36, av vilka 19 för armélinjen, 10 för marinlinjen och 7 för flyglinjen, innebärande en ökning med sammanlagt 7 befattningar. Vidare skulle tillkomma 2 befattningar för civilmilitära lärare och 2 befattningar för civila lärare — mot för närvarande icke någon dylik befattning. För egen del föreslår departementschefen, att antalet heltidstjänstgörande militära lärare bestämmes till sammanlagt 33. Departementschefen tillstyrker härvid en ökning av antalet lärare med två heltidstjänstgörande vid vardera armélinjen och flyglinjen. Departementschefen vill härvid erinra om att fråga är om dels utökad undervisning, dels ur lärarsynpunkt mer tidskrävande undervisning, dels ock en relativ minskning av antalet deltidstjänstgörande lärare. Beträffande övriga föreslagna befattningar för heltidstjänstgörande lärare föreslår departementschefen inrättande av två lektorstjänster i lönegrad Ao 26/24, en för matematik och en för teleteknik m. m. Dessa tjänster, vid vilka icke bör utgå särskilt arvode, bör icke knytas till viss undervisningslinje.

Vad överbefälhavaren anfört i fråga om undervisningsskyldigheten för militära lärare lämnar departementschefen utan erinran. Riktpunkten beträffande de civila lärarnas undervisningsskyldighet bör vara vad som gäller för läroverkslektor, dock att hänsyn skall tas dels till att undervisningen här är mer kvalificerad, dels att utöver undervisningen kan ifrågakomma andra uppgifter, exempelvis deltagande i tillämpningsövningar.

Vid bifall till vad departementschefen nu förordat kommer för nästa budgetår vid den nya högskolan att finnas tre linjechefer och 35 heltidstjänstgörande lärare.

På skolans stat bör utöver linjecheferna upptagas samtliga föreslagna lärarbefattningar utom 4, vilka departementschefen föreslår skola såsom för närvarande bestridas kommenderingsvägen. De nämnda 4 befattningarna avser specialämnena, för vilka nu är kommenderade som heltidstjänstgörande lärare en kapten ur vardera ingenjörtrupperna, signaltrupperna, trängtrupperna och marinintendenturkåren.

De på skolans stat upptagna lärarna bör placeras i lönegrad så, att 3 förste lärare i strategi samt vid armélinjen 5, vid marinlinjen 2 och vid flyglinjen 2 kurschefer placeras i lönegrad Ar 26 eller Ar 24. Övriga militära lärare bör placeras i lönegrad Ar 24 eller Ar 21.

Antalet heltidstjänstgörande linjechefer och lärare vid den nya högskolan kommer enligt departementschefens förslag att överstiga motsvarande antal vid nuvarande högskolor med 9. Till en del — närmast vad gäller linjecheferna — kan denna personalökning anses kompenseras genom bortfallet av nuvarande tre skolchefer. För att ytterligare begränsa personalökningen för krigsmakten sedd som helhet föreslår departementschefen vidare, i viss anslutning till vad överbefälhavaren framfört, indragning av tre till högskoleundervisningen icke anknutna officersbeställningar, varav en vid flottan och två vid flygvapnet.

Härvid skulle antalet officersbeställningar vid försvaret genom högskolans tillkomst öka med sammanlagt tre.

Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att i reglemente för den nya krigshögskolan och vid meddelande av dispositionsföreskrifter för vederbörliga anslag närmare reglera frågor om antalet kurser och deras längd, kommanderingar av lärare, elever m. fl., undervisningsskyldighet för lärare m. m.

Sammanfattningsvis skulle på skolans stat för nästa budgetår uppföras följande ordinarie tjänster, nämligen 1 chef Bo 4, 1 stabschef Br 1, 3 linjechefer Ao 26, 12 militära förste lärare eller kurschefer Ar 26 eller Ar 24, 2 lektorer Ao 26 eller Ao 24, 17 militära lärare Ar 24 eller Ar 21, 1 kapten (adjutant) Ar 21, 1 fanjunkare (motsvarande) Ar 13, 4 rustmästare (motsvarande) eller överfurirer (motsvarande) Ar 11 eller Ar 9, varav dock en tills vidare skall hållas vakant, 2 kanslibiträden Ao 7 och 5 kontorsbiträden Ao 5. Vidare bör upptagas följande arvodesbefattningar för pensionerad personal, nämligen en förvaltningsofficer A: 24, en bibliotekarie A: 24 och en förvaltningsunderofficer A: 17. Slutligen bör av icke-ordinarie personal beräknas följande, nämligen 2 kontorister Ae 9, ett biblioteksbiträde Ae 7, ett kanslibiträde Ae 7, 5 biträden för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång (varav en telefonist) samt en vaktmästare Ae 7. Kanslibiträdestjänsten i Ae 7 skall bibehållas övergångsvis och må icke uppehållas. Vaktmästartjänsten bör vara inrättad endast så länge den innehas av nuvarande innehavare av en motsvarande tjänst vid KHS.

I samband med att de nu angivna tjänsterna inrättas bör indragas de tjänster, som avses för de nuvarande högskolorna, samt därutöver ytterligare ett antal tjänster. Härvid bör för arméns del indragas dels alla de befattningar, som nu på personalförteckningarna är uppförda under KHS, dels en fanjunkare vid kavalleriet och en rustmästare vid A 1; innehavarna av sistnämnda två beställningar är nu kommenderade till KHS. För marinens del bör indragas dels alla de befattningar, som nu på personalförteckningarna är uppförda under KSHS, dels en kapten vid kustartilleriet samt en kapten, en flaggunderofficer och en högbåtsman vid flottan, vilken personal nu är kommenderad till KSHS, dels en kommendörkapten av 2. graden och tre högbåtsmän vid flottan. För flygvapnets del bör indragas dels alla befattningar, som nu på personalförteckningarna är uppförda under FKHS, dels följande för FKHS avsedda officersbeställningar vid flygvapnet, nämligen en chef för flygkrighögskolan Bo 3, en överstelöjtnant eller major, en major, en major eller kapten och en kapten, dels två kaptener vid flygvapnet. Hemställan om dessa ändringar beträffande försvarsgrenarnas personalförteckningar göres vid anmälan av vederbörande avlöningsanslag.

Till varje linjechef och militär lärare vid den nya högskolan — sammanlagt således 36 befattningshavare — bör utgå ett utbildningsarvode av 2 400 kronor; vid de nuvarande högskolorna finnes sammanlagt 24 arvodet av i allmänhet denna storlek, vilka kan indragas. Därjämte bör, såsom nu är fallet vid KHS, utgå två utbildningsarvoden om vardera 960 kronor till vissa repetitörer. Förslaget angående utbildningsarvoden bör icke anses innefatta ställningstagande till denna avlöningsforms användande på längre sikt. — Vidare bör för adjutanten beräknas ett stabsarvode om 960 kronor.

Även i fortsättningen kommer för den militära högskoleundervisningen, ökat antalet heltidstjänstgörande lärare ökat, att erfordras ett antal deltidstjänstgörande lärare och föreläsare. Departementschefen beräknar här för ett belopp av 240 000 kronor, innebärande någon minskning i förhållande till vad som för närvarande avses för detta ändamål.

För tillgodoseende av behovet av tillfällig skrivhjälp, viss personalförstärkning vid biblioteket under omorganisationen m. m. räknar departementschefen under icke-ordinarieposten med ett belopp av 10 000 kronor.

Vid överföringen av personal från de nuvarande högskolorna till den nya högskolan torde det i vissa fall bli aktuellt att vissa befintliga tjänster föres på övergångsstat eller övergångsvis kvarstår i organisationen. Det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut härom liksom att i övrigt meddela erforderliga föreskrifter för genomförande av organisationsförändringen. Från de anslag som för nästa budgetår anvisas för krigshögskolan bör jämväl bestridas utgifterna vid nuvarande högskolor intill dess den nya högskolan träder i verksamhet.

Vid bifall till vad departementschefen nu föreslagit skulle för nästa budgetår erfordras ett avlöningsanslag för den nya högskolan av 1 916 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av den av departementschefen förordade avlöningsstaten. Samtidigt bör försvarsgrenarnas avlöningsanslag minskas med sammanlagt 1 780 000 kronor, varav för armén 828 000 kronor, för marinen 524 000 kronor och för flygvapnet 428 000 kronor.

Rörande anslaget till de löpande omkostnaderna förordar departementschefen att till sjukvård anvisas 8 000 kronor. Från posten till reseersättningar bör bestridas för personal, som avlönas från skolan, samtliga hithörande kostnader men för elever endast kostnader för i utbildningen ingående resor. Utgifterna under posten beräknar departementschefen med denna förutsättning för nästa budgetår till 200 000 kronor. Med hänsyn till att i årets statsverksproposition i skolans omkostnadsanslag preliminärt inräknats ett belopp av 520 000 kronor för detta ändamål samtidigt som motsvarande försvarsgrensanslag frånräknats ett belopp av ungefär denna storlek bör dock posten för nästa budgetår formellt upptagas till 520 000 kronor. För bränsle, lyse och vatten bör beräknas av överbefälhavaren föreslaget belopp, 90 000 kronor. Till övriga expenser bör anvisas 150 000

kronor eller ett något lägre belopp än det begärda. Här avsedda omkostnader bör uppföras under ett särskilt förslagsanslag, benämnt Krigshögskolan: Omkostnader, vilket således bör upptagas till 768 000 kronor. Utgifterna vid den nya högskolan för här angivna ändamål motsvaras av besparingar av samma storleksordning under försvarsgrenarnas anslag.

Vidare bör, i enlighet med överbefälhavarens förslag, anvisas ett reservationsanslag benämnt Krigshögskolan: Övningar av 600 000 kronor. Beloppet motsvarar i stort sett för motsvarande ändamål för närvarande anvisade medel.

För anskaffning av inventarier och andra engångskostnader i samband med övertagandet av de nya skollocalerna har överbefälhavaren beräknat sammanlagt 768 500 kronor, varav huvuddelen skulle anvisas för nästa budgetår. Vissa begränsningar av det härför erforderliga beloppet synes kunna göras, bland annat torde icke någon kontorstryckerimaskin böra anskaffas innan resultaten av pågående utredning rörande hjälptryckerianläggningar föreligger och prövats av Kungl. Maj:t. Sammanlagt bör enligt departementschefen för hithörande ändamål beräknas ett belopp av 700 000 kronor, vilket i sin helhet bör anvisas för nästa budgetår under ett särskilt reservationsanslag benämnt Krigshögskolan: Inventarier m. m.

Utskottet. För närvarande bedrives den militära högskoleutbildningen vid krigshögskolan, sjökrigshögskolan och flygkrigshögskolan.

1960 års riksdag godkände ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag till principbeslut om inrättande av en för krigsmakten gemensam högskola. Försvarsgrenarnas nuvarande högskolor skulle därmed utgå ur organisationen. Omorganisationen syftade till att i ökad utsträckning samordna utbildningen av dem, som skulle bekläda viktigare befattningar inom krigsmaktens ledning. Beslutet innefattade också, att den högre stabsutbildningen för marinens och flygvapnets officerare skulle förlängas. Ställning togs däremot icke till personalbehovet för den gemensamma högskolan liksom ej heller till detaljorganisationen m. m.

Under förevarande punkt framläggas på grundval av ett av överbefälhavaren utarbetat förslag organisationsplan och kostnadsberäkningar för den gemensamma högskolan.

Vad departementschefen föreslagit beträffande antalet kurser och dessas längd har icke givit utskottet anledning till erinran.

Beträffande högskolans namn vill utskottet erinra om att den nuvarande krigshögskolan endast är avsedd för armén. Då den nya högskolan skall vara gemensam för officerare vid samtliga försvarsgrenar, synes utskottet ett bibehållande av namnet krigshögskolan vara ur vissa synpunkter mindre lämpligt. Utskottet vill därför föreslå, att benämningen ändras till militärhögskolan.

I fråga om den personella organisationen av den nya högskolan föreslås,

att i densamma skola ingå chef m. m., skolstab samt tre utbildningslinjer, nämligen en armélinje, en marinlinje och en flyglinje. För skolchefen avses en beställning i lönegrad Bo 4. Denne skall närmast biträdas av en regementsofficer, stabschef i Br 1, med uppgift tillika att biträda högskolechefen vid samordning av undervisningen mellan olika linjer. Utskottet tillstyrker förslagen i dessa delar och finner sig även kunna godtaga det beräknade personalbehovet i övrigt för skolans stab.

För linjecheferna, som föreslås skola ha undervisningsskyldighet, avses tre beställningar. Departementschefen föreslår, att dessa, som av överbefälhavaren ansetts böra placeras i Bo 1, skola hänföras till Ao 26, vilken senare lönegradsplacering tillstyrkes av utskottet.

Enligt departementschefens förslag kommer antalet heltidstjänstgörande linjechefer och lärare vid den nya högskolan att överstiga motsvarande antal vid nuvarande högskolor med 9. Till en del kan denna personalökning anses kompenseras genom bortfallet av nuvarande tre skolchefer. För att ytterligare kompensera personalökningen för krigsmakten, sedd som helhet, föreslår departementschefen indragning av tre till högskoleundervisningen icke anknutna officersbeställningar, varav en vid flottan och två vid flygvapnet. Härvid skulle antalet officersbeställningar vid försvaret öka med sammanlagt tre.

Mot det beräknade behovet av lärare m. m. synes utskottet icke något vara att erinra liksom ej heller mot de föreslagna lönegradsplaceringarna och utbildningsarvodena.

I samband med att de nya tjänsterna inrättas, böra indragas de tjänster, som nu äro uppförda på personalförteckningarna under de nuvarande högskolorna samt därutöver ett antal beställningar, vilkas innehavare äro kommenderade till högskolorna ävensom ytterligare några av departementschefen angivna beställningar. Vid sin granskning av förslaget i denna del har utskottet icke funnit något vara att erinra.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter för genomförande av den föreslagna organisationsförändringen.

Avlöningsanslaget för den nya högskolan uppskattas för nästa budgetår till 1 916 000 kronor. Försvarsgrenarnas avlöningsanslag beräknas samtidigt kunna avlastas utgifter om sammanlagt 1 780 000 kronor. Den verkställda anslagsberäkningen synes böra godtagas.

Utskottet tillstyrker, att ett särskilt omkostnadsanslag i enlighet med departementschefens förslag uppföres för högskolan. Utgifterna därunder motsvaras av besparingar av samma storleksordning under försvarsgrenarnas anslag. Även ett övningsanslag bör uppföras med belopp, motsvarande i stort sett för enahanda ändamål för närvarande anvisade medel. För anskaffning av inventarier och för andra engångskostnader tillstyrker utskottet, att ett särskilt anslag anvisas i enlighet med förslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för militärhögskolan i enlighet med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 mars 1961 anfört;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i anslutning till genomförandet av de av departementschefen i förberörda statsrådsprotokoll föreslagna personalförändringarna vidtaga erforderliga övergångsåtgärder;

c) godkänna följande avlöningsstat för militärhögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 109 300
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbestämmelser, <i>förslagsvis</i>	22 300
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	329 400
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	86 200
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	345 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	23 800
	Summa kronor 1 916 000

d) till *Militärhögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 916 000 kronor;

e) till *Militärhögskolan*: *Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 768 000 kronor;

f) till *Militärhögskolan*: *Övningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor;

g) till *Militärhögskolan*: *Inventarier m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

6:o) **Försvarsdepartementet: Avlöningar.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 2) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Försvarsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 1 610 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 6, s. 80—82) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för försvarsdepartementet, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till Försvarsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 540 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 424 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att en ny tjänst för budgetsekreterare i ABr 25 inrättas för departementets organisationsavdelning.

I det föregående har framlagts förslag om att de arbetsuppgifter rörande tryckning och förrådshållning av publikationer m. m. som för närvarande ankommer på försvarets kommandoexpeditioners bokdetalj från och med nästa budgetår skall åläggas försvarets civilförvaltning. Vid bifall härtill bör tre arvodesbefattningar för pensionerade officerare — en i A: 27 och två i A: 24 — två underofficersbefattningar i A: 17 samt tjänster för en förrådsförman i Ae 9 och en förrådsman i Ag 8 utgå vid kommandoexpeditionen.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet i årets statsverksproposition föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknas medel för uppflyttningar av tjänster för en kontorist i Ao 9 till kansliskrivare i Ao 10 och ett kanslibitråde i Ae 7 till kontorist i Ae 9.

Anslagsposten till ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft bör uppräknas främst med hänsyn till inträffade lönehöjningar.

Vidare har beaktats 1960 års löneroglering, löneklassförändringar samt belastningen på olika anslagsposter.

Utskottet tillstyrker, att en ny tjänst för budgetsekreterare i ABr 25 inrättas för departementets organisationsavdelning.

Under punkten 1 har utskottet biträtt förslaget rörande tryckning och förrådshållning av publikationer m. m., vilket under förevarande avlöningsanslag medför viss personalminskning.

Mot den verkställda anslagsberäkningen har utskottet icke något att invända.

Aberopande det anförda och under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försvarsdepartementet, som föranledas av vad departementschefen föreslagit i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 mars 1961;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	51 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	710 000
3. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbe- fattningar, <i>förslagsvis</i>	70 000
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 920
5. Ersättningar till expertis och tillfällig arbets- kraft, <i>förslagsvis</i>	130 000
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	245 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	313 080
8. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	19 000
	<hr/>
	Summa kronor 1 540 000

c) till *Försvarsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 540 000 kronor.

7:o) **Försvarsdepartementet: Omkostnader.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 2) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Försvarsdepartementet*: Omkostnader för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 140 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 7, s. 82) föreslagit riksdagen att till samma ändamål för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 117 000 kronor.

Den föreslagna anslagshöjningen betingas främst av belastningen å anslagsposterna till resor och till publikationstryck.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Försvarsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

8:o) **Försvarets civilförvaltning: Avlöningar.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 6) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Försvarets civilförvaltning*: Avlöningar för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 5 980 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 8, s. 82—90) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för för-

svarets civilförvaltning, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets civilförvaltning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till Försvarets civilförvaltning: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 6 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 5 170 000 kronor.

Efter förslag i 1960 års statsverksproposition fattade riksdagen beslut om att försvarets socialbyrå skulle avvecklas samt att huvuddelen av dess uppgifter skulle överföras till försvarets civilförvaltning. I samband härmed bemyndigades Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter som erfordrades för genomförande av ifrågakvarande omorganisation. I enlighet härmed har Kungl. Maj:t den 15 september 1960 förordnat, att försvarets socialbyrå skall nedläggas med utgången av mars 1961 samt att därvid huvuddelen av byråns arbetsuppgifter skall överföras till försvarets civilförvaltning. I enlighet härmed tillföres civilförvaltningen ärenden rörande familjebidrag, ersättningsfyllnad till i militärtjänst skadade, värnpliktslån, civilianställningsförmåner och civilianställningsutbildning. Byråns övriga uppgifter, d. v. s. rekryteringsverksamheten, skall överföras till försvarsgrenscheferna (inspektören för kustartilleriet) i vad verksamheten rör den egna försvarsgrenen (kustartilleriet), dock att försvarets civilförvaltning skall äga vissa samordnande och granskande uppgifter i vad avser den med rekryteringen förenade upplysningsverksamheten.

I anledning av överförandet till civilförvaltningen av förenämnda arbetsuppgifter föreslår departementschefen inrättande av nya tjänster i ämbetsverket för en byrådirektör i Ae 24, en förste byråsekreterare i Ae 23, två förste byråsekreterare i Ae 21, två assistenter i Ae 15, ett kanslibitråde i Ae 7 och två biträden för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång.

I förhållande till personaluppsättningen vid socialbyråns normalorganisation innebär förevarande förslag dels en ökning med en byrådirektör i Ae 24 och två förste byråsekreterare i Ae 21, dels ock en minskning med en byråchef i Bp 1, en förste byråsekreterare i Ae 23, tre amanuenser i reglerad befordringsgång, en assistent i Ae 15, en kansliskrivare i Ae 10, en expeditionsvakt i Ae 7 och tre biträden för skriv- och kontorsgöromål.

Departementschefen vill i förevarande sammanhang även erinra om att Kungl. Maj:t genom förenämnda bestämmelser den 15 september 1960 föreskrivit, att inom kanslibyrån må finnas inrättad en värnpliktslönesektion.

Departementschefen tillstyrker föreslagen omorganisation av hålkortscentralen inom kameralbyrån. Därvid bör en tjänst för byrådirektör uppflyttas från Ae 24 till Ae 26. Departementschefen räknar vidare från och med nästa budgetår med nya tjänster för en förste byråintendent i Ae 23, en byråassistent i Ae 19, sex assistenter — en i Ae 17, en i Ae 15, en i Ae 13 och tre i Ae 12 — en tekniker i Ae 10, en

kontorist i Ae 9 och ett kanslibitråde i Ae 7. Följande tjänster bör därvid utgå, nämligen för en byråintendent i Ae 21, en förste maskinoperatör i Ae 12, nio maskinoperatörer — fyra i Ae 10, två i Ae 9 och tre i Ae 7 — fyra maskinbiträden i Ae 5 samt två biträden för skriv- och kontorsgöromål. Av de utgående tjänsterna bör emellertid sex för maskinoperatör, av vilka tre i Ae 10, en i Ae 9 och två i Ae 7, samt de fyra tjänsterna för maskinbiträde i Ae 5 övergångsvis kvarstå längst intill den 1 januari 1962.

Departementschefen föreslår, att innehavarna av tre tjänster för kontorist i Ao 9 vid lönebyråns avlöningscentral må förordnas att mot vikariatslön bestrida göromål som ankommer på kansliskrivare i lönegrad Ae 10.

En tjänst för tekniker i Ae 9 vid blankettkontorets tryckeri inom kame-ralbyrån bör indragas. Härjämte föreslås indragning av en tjänst för revisor i Ao 19 vid revisionsbyrån.

Departementschefen tillstyrker att en tjänst för kanslibitråde i Ae 7 vid juridiska byråns patentsektion utbytes mot tjänst för kontorist i Ae 9 och att en tjänst för kontorsbiträde i Ao 5 vid juridiska byrån utbytes mot tjänst för kanslibitråde i Ao 7.

Departementschefen räknar med att en tjänst för kontorsbiträde i Ao 5 tillkommer vid ämbetsverket i utbyte mot en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång. Därjämte föreslås att en befattning för pensionerad officer, mobiliseringsofficer i A: 24, uppflyttas till A: 27.

En tjänst för byråsekreterare i Ao 19 å övergångsstat har utgått, sedan innehavaren av tjänsten från och med den 1 juli 1960 erhållit högre ordinarie tjänst. Vidare har Kungl. Maj:t den 14 oktober 1960 med stöd av riksdagens bemyndigande förordnat, att tjänster för två byråsekreterare i Ao 19 och en revisor i Ao 19 skulle föras på övergångsstat. En av tjänsterna för byråsekreterare har sedermera från och med den 1 januari 1961 utgått, varjämte revisorstjänsten från samma dag återförts till ordinarie stat.

Departementschefen beräknar under förevarande anslag ett särskilt arvode om 1 200 kronor till organisationsföredragande inom ämbetsverket.

I det föregående har framlagts förslag rörande tryckning och förrådshållning av publikationer m. m. inom försvaret. I enlighet med vad departementschefen därvid anfört bör nya tjänster inrättas i försvarets civilförvaltning för en förste byråintendent i Ao 23, en förste tryckeriassistent i Ae 19, en assistent i Ae 17, tre assistenter i Ae 15, en förrådsförvaltare i Ao 13, en förrådsförman i Ae 9, tre förste förrådsmän i Ae 8, fyra förrådsmän i Ae eller Ag 7 samt tre biträden för skriv- och kontorsgöromål, ävensom arvodesbefattningar för en pensionerad officer i A: 24 och en pensionerad underofficer i A: 17. Vid ämbetsverket kan därvid tjänster för en byråintendent i Ao 21, två amanuenser i reglerad befordringsgång, en assistent i Ae 16 och en förrådsmästare i Ao 12 utgå.

Vid beräkningen av medelsbehovet under anslaget har beaktats — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. — 1960 års lönerereglering, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter.

Utskottet. I överensstämmelse med 1960 års riksdagsbeslut har försvarets socialbyrå nedlagts med utgången av mars 1961. Därvid har huvuddelen av byråns arbetsuppgifter överförts till försvarets civilförvaltning. Det av Kungl. Maj:t i anledning härav framlagda förslaget till personalförändringar inom ämbetsverket synes böra godtagas.

Utskottet har icke funnit något vara att erinra mot den föreslagna omorganisationen av hålkortscentralen inom ämbetsverkets kameralbyrå liksom ej heller mot det till följd av omorganisationen beräknade ändrade personalbehovet.

Under punkten 1 i det föregående har utskottet tillstyrkt förslag rörande tryckning och förrådshållning av publikationer m. m. I anledning härav föreslagen personalförstärkning för civilförvaltningen torde böra godtagas.

Övriga förslag under nu ifrågakvarande punkt tillstyrkas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försvarets civilförvaltning, som föranledas av vad departementschefen föreslagit i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 mars 1961;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets civilförvaltning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 380 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	29 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	3 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	2 172 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 328 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	88 000
	Summa kronor 6 000 000

c) till *Försvarets civilförvaltning*: Avlöningar för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 000 kronor.

9:o) **Försvarets civilförvaltning: Omkostnader.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 6) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Försvarets civilförvaltning: Omkostnader för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 2 155 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 9, s. 90—93) föreslagit riksdagen att till samma ändamål för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 830 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 234 000 kronor.

Civilförvaltningen har under anslaget räknat med ökning av medelsbehovet om sammanlagt 593 000 kronor. Av detta belopp har 360 000 kronor beräknats för utgifter av engångsnatur, huvudsakligen avseende kostnader för förhållande av databehandlingsmaskin, typ IBM 1401.

För egen del föreslår departementschefen, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 1 830 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 596 000 kronor. Departementschefen förutsätter härvid, att samtliga kostnader för civilförvaltningens databehandlingsanläggning och hålkortsutrustning m. m. — i vart fall tills vidare — skall bestridas från förevarande anslag, oaktat anläggningen i stor utsträckning även kommer att användas för andra ändamål än civilförvaltningens egna arbetsuppgifter. Vid anslagsavvägningen beaktar departementschefen vidare, att anslagsposten till bränsle med hänsyn till belastningen bör uppräknas med 10 000 kronor. Det ökade medelsbehovet för kursverksamhet uppskattar departementschefen till 2 500 kronor och förutsätter därvid att kostnaderna för vidareutbildning av civil personal skall bestridas från särskilt anslag. För merkostnader under förevarande anslag till följd av civilförvaltningens övertagande av socialbyråns uppgifter beräknas vidare 11 000 kronor. I övrigt biträder departementschefen i huvudsak civilförvaltningens beräkningar av medelsbehovet. Det torde emellertid få ankomma på Kungl. Maj:t att vid fastställande av stat för anslaget taga slutlig ställning till hur detta bör fördelas på olika ändamål.

Utskottet tillstyrker, att samtliga kostnader för civilförvaltningens databehandlingsanläggning och hålkortsutrustning m. m. skola bestridas av förevarande anslag. Beräkningen av dessa kostnader samt de merkostnader, som under anslaget uppkomma till följd av ämbetsverkets övertagande av socialbyråns uppgifter, har icke givit utskottet anledning till erinran. Då departementschefens förslag jämväl i övrigt tillstyrkas, blir anslagshöjningen 596 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Försvarets civilförvaltning: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 830 000 kronor.

10:o) **Försvarets förvaltningsdirektion: Avlöningar.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 27) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Försvarets förvaltningsdirektion: Avlöningar för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 242 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 10, s. 94—96) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för försvarets förvaltningsdirektion, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets förvaltningsdirektion, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till Försvarets förvaltningsdirektion: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 280 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 214 000 kronor.

Departementschefen har i propositionen 1961:109 framlagt förslag rörande krigsmaktens högsta ledning och därvid även behandlat försvarets förvaltningsdirektions ställning och arbetsuppgifter. I enlighet med vad därvid anförts bör det till direktionens ordförande utgående arvodet höjas med 7 000 kronor till 12 000 kronor.

Departementschefen föreslår vidare, att löneställningen för tjänsten för kanslidirektör höjes från Bp eller Br 4 till Bp eller Br 5.

Slutligen tillstyrker departementschefen, att en ny tjänst för förste byråsekreterare eller förste byråingenjör i högst Ae 23 inrättas för direktionens kansli.

Vid beräkningen av medelsbehovet under anslaget har vidare beaktats 1960 års lönereglering, löneklassförändringar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter.

Utskottet har i utlåtande nr 90 tillstyrkt Kungl. Maj:ts i propositionen nr 109 till innevarande års riksdag framlagda förslag rörande krigsmaktens högsta ledning och därvid yttrat sig, bland annat, om försvarets förvaltningsdirektions ställning och arbetsuppgifter. I anslutning till vad därvid anförts tillstyrker utskottet av departementschefen föreslagna ändringar i personalförteckningen m. m. Beräkningen av anslaget torde även i övrigt böra godtagas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försvarets förvaltningsdirektion, som föranledas av vad departementschefen föreslagit i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 mars 1961;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets förvalt-

ningsdirektion, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i> ...	40 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	17 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	163 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	55 600
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 000
Summa kronor	280 000

c) till *Försvarets förvaltningsdirektion*: Avlöningar för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 280 000 kronor.

11:o) **Försvarets förvaltningsdirektion: Omkostnader.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 27) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Försvarets förvaltningsdirektion: Omkostnader för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 20 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 11, s. 96) föreslagit riksdagen att till samma ändamål för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 18 000 kronor.

Departementschefen föreslår att anslaget för nästa budgetår höjes med 2 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Försvarets förvaltningsdirektion*: Omkostnader för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

12:o) **Försvarsstaben: Avlöningar.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 28) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Försvarsstaben: Avlöningar för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 19 485 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 12, s. 97—104) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för försvarsstaben, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarsstaben, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till Försvarsstaben: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 8 651 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 17 040 000 kronor.

I propositionen 1961:109 har framlagts förslag till ny organisation av krigsmaktens högsta ledning. Förslaget innebär, bland annat, en genomgripande förändring av försvarsstabens organisation. Därmed sammanhängande personalförändringar vid staben har i stort redovisats vid anmälan av förenämnda proposition. I anslutning härtill föreslår departementschefen följande i fråga om personal, avlönad från förevarande anslag.

Nuvarande beställning för chef för försvarsstabens i Bo 5 eller Bo 4 utbytes mot beställning i Bo 5. En beställning för överste eller kommandör i Bo 4 (souschef) inrättas. Beställningar för två överstar i Bo 4 eller Bo 3 samt en överste eller kommandör i Bo 4 eller Bo 3 tillkommer vid försvarsstabens genom överföring och omvandling av följande beställningar vid försvarsgrenarna, nämligen för en kårchef i Bo 1 vid Göteborgs luftvärnsskår, en kommandör i Bo 3 vid flottan (inspektör för sjöartilleritjänsten) samt en flottiljchef i Bo 3 vid flygvapnet (Hallands flygflottilj). Sistnämnda beställning skall enligt beslut av 1960 års riksdag indragas i samband med flottiljens avveckling. Departementschefen anser emellertid att beställningen i stället bör utnyttjas på nu föreslaget sätt. En regementsofficersbeställning i Bo 1 vid försvarsstabens uppflyttas till beställning för överste eller kommandör i Bo 4 eller Bo 3. Tio beställningar för regementsofficer, varav åtta i Ao 26 eller Ao 24 samt två i Ao 24, tillkommer. Av de tio beställningarna är fyra helt nya; två av dessa avses för befattningar, vilka sedan flera år är besatta med kommenderad personal. En av de övriga sex beställningarna tillkommer genom omvandling av en kaptensbeställning i Ar 21 vid försvarsstabens, medan återstående fem beställningar motsvaras av indragningar av regementsofficersbeställningar vid försvarsgrenarna, tre vid armén samt en vid vardera marinen och flygvapnet. 40 kaptensbeställningar i Ar 21 tillkommer vid försvarsstabens. Av dessa motsvaras 38 av indragningar av kaptensbeställningar vid försvarsgrenarna, 17 vid armén, 12 vid marinen och 9 vid flygvapnet. Fem arvodesbefattningar för pensionerad officer i A: 24 inrättas. Detta personalbehov tillgodoses för närvarande genom utnyttjande av tjänstgöringsmånader för till frivillig tjänstgöring inkallad personal. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter närmare prövning besluta om inrättande av civila personliga tjänster för nuvarande befattningshavare, mot det att här avsedda arvodesbefattningar vakant hållas. En tjänst för assistent i Ae 17 vid flygstaben överföres till försvarsstabens. Sju nya tjänster för biträdespersonal, varav två för kanslibiträde i Ae 7 och fem för biträde för skriv- och kontorsgöromål, inrättas vid försvarsstabens.

Befästningsinspektionens inordnande i försvarsstabens medför, att en arvodesbefattning för pensionerad officer i A: 24 samt tjänster för en tekniker i Ae 10, en bilförare i Ae 7 och ett kanslibiträde i Ae 7 (jfr prop. 1961:1, bil. 2, s. 15) bör överföras till försvarsstabens från fortifikations-

förvaltningen. Då medel för avlöning av denna personal redan äskats under fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag, bör medel för nästa budgetår icke beräknas under förevarande anslag.

Handläggningen av kartärenden samt fotoavdelningens verksamhet m. m. överflyttas till arméstaben. I anslutning härtill överföres följande beställningar (motsvarande) till arméstabens från försvarsstabens stat, nämligen för en regementsofficer i Ao 26 eller Ao 24, en kapten i Ar 21, en pensionerad underofficer i A: 17, en förste byråingenjör i Ae 23, en byråingenjör i Ae 21, en verkmästare i Ae 14, en faktor i Ae 14, en förste fotograf i Ae 11, en arkivassistent i Ae 10, fyra fotografer i Ae 9, en kontorist i Ao 9, två kanslibiträden, varav ett i Ao 7 och ett i Ae 7, samt ett kontorsbiträde i Ao 5.

Nu redovisade personalförändringar bör genomföras den 1 oktober 1961, dock med undantag för de fem nya arvodesbefattningarna för pensionerad officer i A: 24, vilka bör tillkomma den 1 juli 1961.

En arvodesbefattning för pensionerad officer i A: 24 bör överföras till Örebro försvarsområdesstab från och med nästa budgetår.

Vidare föreslås, att en tjänst för kontorist i Ao 9 utbytes mot en tjänst för kansliskrivare i Ao 10, avsedd för sekreterare åt chefen för försvarsstabens, att en arvodesbefattning för pensionerad officer i A: 24 vid inrikesavdelningen uppflyttas till A: 29 samt att en tjänst för portvakt i Ag 8 inrättas.

Antalet tjänstgöringsmånader för personal, inkallad till frivillig tjänstgöring, har försvarsstabschefen i äskandena för nästa budgetår beräknat till 170. Med beaktande av departementschefens förslag i det föregående om inrättande av fem arvodesbefattningar för pensionerad officer, avsedda för vissa av ifrågavarande befattningar, beräknar departementschefen antalet tjänstgöringsmånader för budgetåret 1961/62 till 110. Kostnaderna för denna personal vid försvarsstabens bestrides under innevarande budgetår från arméns allmänna avlöningsanslag men bör i fortsättningen belasta förevarande anslag. Den härav föranledda kostnadsökningen under anslaget beräknas till cirka 235 000 kronor.

I det föregående har framlagts förslag om vissa ändringar i försvarsattachéorganisationen. Departementschefen har därvid föreslagit att samtliga särskilda attachéförmåner skall bestridas från förevarande anslag. För närvarande bestrides vissa av dessa kostnader från sakanslag. Med beaktande av vad sålunda föreslagits samt med hänsyn till automatiska kostnadsförändringar beträffande ifrågavarande förmåner räknar departementschefen för särskilda löneförmåner åt försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer med en sammanlagd kostnadsökning av i runt tal 150 000 kronor under förevarande anslag.

Kostnaderna för försvarsstabens avlöningar beräknas, med beaktande av vad nu anförts, 1960 års lönereglering, löneklassuppflyttningar m. m. till 7 640 000 kronor.

För försvarsstabens avlöningar föreslår departementschefen alltså en ökning i förhållande till vad som anvisats för innevarande budgetår, 5 579 500 kronor, med 2 060 500 kronor.

Medel för viss ytterligare verksamhet vid försvarsstaben har för budgetåret 1960/61 beräknats till 875 500 kronor, såvitt avser under förevarande anslag redovisade kostnader. På sätt framgår av en inom försvarsdepartementet upprättad promemoria beräknas motsvarande kostnader för budgetåret 1961/62 till 1 011 000 kronor, vilket innebär en ökning med 135 500 kronor.

Kostnaderna för försvarets radioanstalt bestrides för närvarande från försvarsstabens anslag till avlöningar, omkostnader, övningar samt anskaffning och underhåll av materiel. Efter överväganden inom försvarsdepartementet har det befunnits lämpligt, att särskilda anslag uppföres på riksstaten för radioanstaltens verksamhet. Departementschefen föreslår därför att medel under försvarsstabens olika anslag beräknas endast för försvarsstabens verksamhet. Till radioanstaltens medelsbehov för nästa budgetår återkommer departementschefen i det följande. Under förevarande anslag har för innevarande budgetår beräknats 10 585 000 kronor för radioanstaltens avlöningar.

Förevarande anslag bör alltså uppföras med $(7\,640\,000 + 1\,011\,000 =)$ 8 651 000 kronor.

Utskottet har i utlåtande nr 90 tillstyrkt Kungl. Maj:ts proposition nr 109 angående ny organisation av krigsmaktens högsta ledning. Förslaget innebär, bland annat, en genomgripande förändring av försvarsstabens organisation. Därmed sammanhängande personalförändringar vid staben ha redovisats i nämnda proposition. Departementschefen framlägger under förevarande punkt ett detaljerat förslag med avseende å personal, avlönad från förevarande anslag.

Utskottet tillstyrker, att nuvarande beställning för chef för försvarsstaben i Bo 5 eller Bo 4 utbytes mot beställning i Bo 5 ävensom att en beställning för överste eller kommandör i Bo 4 (souschef) inrättas. Vid sin granskning av övriga under denna punkt redovisade förslag till personalförändringar inom försvarsstaben har utskottet, som hänvisar till sitt förenämnda utlåtande nr 90, ansett desamma jämväl böra godtagas.

Under hänvisning till vad utskottet under punkten 2 anfört tillstyrker utskottet, att förevarande anslag höjes med 150 000 kronor, utgörande kostnader för särskilda löneförmåner åt försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer.

Kostnaderna för försvarets radioanstalt bestridas för närvarande av försvarsstabens anslag till avlöningar, omkostnader, övningar samt anskaffning och underhåll av materiel. Utskottet finner i likhet med departementschefen lämpligt, att särskilda anslag för dessa ändamål anvisas å riksstaten.

Departementschefens förslag i övrigt under förevarande punkt ha icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försvarsstaben, som föranledas av vad departementschefen föreslagit i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 mars 1961;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarsstaben, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 200 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	360 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	102 000
4. Ersättningar till särskilt tillkallade sakkunniga	50 000
5. Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer	
a) Ortstillägg	321 000
b) Prisutjämningsstillägg, <i>förslagsvis</i> ...	585 000
c) Särskilda förmåner i övrigt, <i>förslagsvis</i>	199 000
	<u>1 105 000</u>
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 287 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 446 000
8. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	90 000
	<u>Summa kronor 7 640 000</u>

c) till *Försvarsstaben*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 8 651 000 kronor.

13:o) **Försvarsstaben: Omkostnader.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 28) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Försvarsstaben: Omkostnader för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 3 652 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 13, s. 104—107) föreslagit riksdagen att till samma ändamål för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 801 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 380 000 kronor.

För höjning av städlönerna samt för viss materiel för försvarsattachéerna räknar departementschefen med 18 500 kronor.

För engångsanskaffningar i samband med försvarsstabens omorganisation beräknar departementschefen 90 000 kronor. För löpande utgifter (expenser), föranledda av omorganisationen, räknas med en kostnadsökning av 45 000 kronor.

Handläggningen av kartärenden samt fotoavdelningens verksamhet kommer i samband med föreslagen omorganisation av försvarsstaben att överföras till arméstaben. På grund härav föreslås, att de kostnader för fotoavdelningen samt för centrala kart- och bildregistret (41 000 kronor) som nu bestrides från försvarsstabens anslag till anskaffning och underhåll av materiel överföres till anslag under armén. De bör i vart fall under nästa budgetår bestridas från anslaget Armén: Övningar m. m. Återstående kostnader under försvarsstabens ifrågavarande anslag avser underhåll och drift av motorfordon, revidering av flygplanigenkänningsbok m. m. samt materiel för konstruktion av kryptomedel m. m. Dessa kostnader, beräknade till sammanlagt 20 000 kronor, bör i fortsättningen bestridas från försvarsstabens omkostnadsanslag. Motsvarande kostnader för befästringsinspektionen bör icke under nästa budgetår bestridas från försvarsstabens anslag. Vid bifall till vad departementschefen sålunda föreslagit kan anslaget Försvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel utgå ur riksstaten. Departementschefen förutsätter därvid, att medel för försvarets radioanstalts materiel, som hittills beräknats under sistnämnda anslag, från och med nästa budgetår anvisas under ett särskilt anslag (jfr anslaget Försvarsstaben: Avlöningar).

Under anslaget Försvarsstaben: Avlöningar har departementschefen föreslagit, att en arvodesbefattning för pensionerad officer i A: 24 från och med nästa budgetår överföres till Örebro försvarsområdesstab från försvarsstaben. Medel för befattningshavarens resor och traktamenten bör därför fortsättningsvis icke beräknas under förevarande anslag, som till följd härav kan minskas med 6 000 kronor.

Under förevarande anslag bör beräknas medel för omkostnader för personal, som ställts till Förenta Nationernas förfogande såsom observatörer. Kostnaderna avser resor i Sverige, inventarier, telefon, tidningar, frakter m. m. Departementschefen beräknar för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår cirka 6 000 kronor.

I det föregående har framlagts förslag om vissa ändringar av försvarsattachéorganisationen. Såsom därvid anförts uppkommer vid bifall till förslaget en ökning, beräknad till cirka 20 000 kronor, av kostnaderna för försvarsattachéernas reseersättningar. Medel härför bör beräknas under förevarande anslag.

De kostnadsförändringar under förevarande anslag, som departementschefen nu beräknat, innebär en ökning med avrundat 193 000 kronor. Medelsbehovet under ifrågavarande del av anslaget uppgår därmed till 983 000 kronor.

Medel för viss ytterligare verksamhet vid försvarsstaben har för budgetåret 1960/61 beräknats till 715 000 kronor, såvitt avser under förevarande anslag redovisade kostnader. På sätt framgår av den under föregående anslag angivna promemorian beräknas motsvarande kostnader för budgetåret 1961/62 till 818 000 kronor, innebärande en ökning med 103 000 kronor.

Försvarsstabens sammanlagda medelsbehov för omkostnader beräknas således till 1 801 000 kronor.

För innevarande budgetår har under detta anslag beräknats 1 875 000 kronor för radioanstaltens omkostnader. Såsom anförts i det föregående (jfr anslaget Försvarsstaben: Avlöningar) bör medel för radioanstalten i fortsättningen anvisas under särskilda anslag.

Utskottet. Såsom föreslagits under punkten 12 skola medel för radioanstaltens omkostnader från och med nästa budgetår anvisas under ett särskilt anslag. Till följd härav beräknas nu ifrågavarande anslag kunna minskas med 1 875 000 kronor. Denna liksom övriga beräkningar av medelsanvisningen ha icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 801 000 kronor.

14:o **Försvarsstaben: Övningar.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 28) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Försvarsstaben: Övningar för budgetåret 1961/62 beräkna ett reservationsanslag av 92 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 14, s. 107) föreslagit riksdagen att till samma ändamål för nämnda budgetår anvisa ett reservationsanslag av 42 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 77 000 kronor.

I enlighet med vad som anförts i det föregående (jfr anslaget Försvarsstaben: Avlöningar) räknar departementschefen med att medel för radioanstaltens övningar från och med nästa budgetår anvisas under särskilt anslag. Departementschefen återkommer härtill i det följande.

Medelsanvisningen för försvarsstabens verksamhet under förevarande anslag bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp.

Utskottet. Under punkten 12 har föreslagits att medel för radioanstaltens övningar skola från och med nästa budgetår anvisas under ett särskilt anslag. Medelsanvisningen för försvarsstabens verksamhet beräknas härigenom för nämnda budgetår kunna minskas med 35 000 kronor. Anslagsberäkningen tillstyrkes.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Övningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 42 000 kronor.

15:o) **Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 31) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 279 400 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 15, s. 107—140) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i vederbörliga personalförteckningar för armén samt de övriga åtgärder, som föranledes av vad departementschefen föreslagit, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende på personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser som genom Kungl. Maj:ts brev den 3 juni 1960 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av arméns personalförteckningar för budgetåret 1960/61, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1961/62, dels ock till Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 278 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 246 000 000 kronor.

Utskottet lämnar i det följande en kortfattad redogörelse i huvudsak endast för de av departementschefen förordade ändringarna i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar. Vid framställningen följer utskottet den punktindelning, som använts i propositionen. För närmare kännedom om de av departementschefen framställda förslagen torde få hänvisas till propositionen.

1. Departementschefen tillstyrker inrättande av en arvodesbefattning för pensionerad officer, aktuarie i A: 24, samt en tjänst för förste byråsekreterare i Ae 21. I anslutning härtill förutsätter departementschefen motsvarande minskning av den personal som för närvarande är ianspråktagen för frivillig tjänstgöring i arméstaben.

I årets statsverksproposition har departementschefen tillstyrkt förslag om överföring till arméstaben från arméintendenturförvaltningen av en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål, avsedd för biträde åt överfältveterinären. I enlighet med förslag av arméchefen bör tjänsten utbytas mot en tjänst för kanslibitråde i Ae 7.

Departementschefen föreslår, att vid arméöverläkarens tjänstegrensinspektion inrättas en beställning för bataljonsläkare i Ao 21.

Under avsnittet Tryckning och förrådshållning av publikationer inom försvaret m. m. har departementschefen föreslagit, att vid arméstaben skall tillkomma en arvodesbefattning för pensionerad officer i A: 24.

I enlighet med vad som anförts under anslaget Försvarsstaben: Avlöningar bör i samband med att arméstaben från försvarsstaben övertager handläggningen av kartärenden samt fotoavdelningens verksamhet m. m. följande beställningar (motsvarande) tillkomma vid arméstaben, nämligen för en överstelöjtnant eller major i Ao 26 eller Ao 24, en kapten i Ar 21, en pensionerad underofficer i A: 17, en förste byråingenjör i Ae 23, en byråingenjör i Ae 21, en verkmästare i Ae 14, en faktor i Ae 14, en förste fotograf i Ae 11, en arkivassistent i Ae 10, fyra fotografer i Ae 9, en kontorist i Ao 9, två kanslibiträden, varav en i Ao 7 och en i Ae 7, samt ett kontorsbiträde i Ao 5. I detta sammanhang har departementschefen upptagit frågan om bestridandet av vissa kostnader för avlöning av pensionerad personal, som jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 2 februari 1961 får anlitas såsom kontrollanter vid reproduktion och tryckning vid rikets allmänna kartverk av eldledningskartor m. m. Dessa kostnader skall enligt beslutet bestridas från försvarsstabens avlöningsanslag men bör i samband med omorganisationen av försvarsstaben överföras till förevarande anslag.

2. För fortsatt utbyggnad av arméns flygorganisation bör nästa budgetår tillkomma nio beställningar för armétekniker i Ao 9 vid tygtekniska kåren.

3. En arvodesbefattning för signalunderofficer i A: 17 bör tillkomma vid VII. militärbefälsstaben. Därmed har för samtliga militärbefälsstaber inrättats befattningar av ifrågavarande art.

Arméchefen har föreslagit, att för III. militärbefälsstaben inrättas fyra överfurirsbeställningar i Ao 9, avsedda för vaktchefer. För egen del kan departementschefen endast tillstyrka inrättande av tre beställningar för ifrågavarande ändamål.

Vid VI. militärbefälsstaben bör tillkomma en arvodesbefattning för pensionerad officer i A: 29, avsedd för handläggning av vissa ärenden rörande förråd och baracker. Personalbehovet har tidigare tillgodosetts genom ianspråktagande av tjänstgöringsmånader för till frivillig tjänstgöring in kallad personal. Departementschefen räknar med att behovet av befattningen efter utgången av budgetåret 1963/64 omprövas.

4. Departementschefen biträder förslag om inrättande av en majorsbeställning i Ao 24, avsedd för mobiliseringsofficer vid Malmö försvarsområdesstab.

Arméchefen har föreslagit inrättande av tre beställningar för överfurir i Ao 9, avsedda för vaktchefer vid Stockholms försvarsområdesstab. För egen del kan departementschefen endast tillstyrka, att två beställningar inrättas för ändamålet.

I anslutning till arméchefens förslag om nya beställningar och tjänster m. m. vid Örebro försvarsområdesstab föreslår departementschefen följande. En beställning för överstelöjtnant eller major i Ao 26 eller Ao 24 tillkommer i utbyte mot en majorsbeställning i Ao 24. En kaptensbeställning i

Ar 21 inrättas, avsedd för officer ur trängtrupperna. Behovet av intendent på aktiv stat tillgodoses inom ramen för antalet befintliga beställningar vid intendenturkåren. Den för intendent nu avsedda arvodesbefattningen i A: 24 indrages. Två arvodesbefattningar för pensionerad officer i A: 24 nyinrättas. Därjämte tillkommer en sådan befattning genom överföring från försvarsstaben (jfr Försvarsstaben: Avlöningar). En arvodesbefattning för pensionerad underofficer i A: 17 samt tre tjänster för förrädsman i Ae 7 inrättas.

I anslutning till föreliggande förslag om ny organisation av stabs- och förvaltningstjänsten i fred vid Göteborgs och Bohus samt Hallands försvarsområden jämte Göteborgs kustartilleriförsvar föreslås, såvitt avser ordinarie tjänstemän och militär arvodespersonal vid armén, följande. Beställningar inrättas för två överstelöjtnanter eller majorer i Ao 26 eller Ao 24, varav en i utbyte mot en majorsbeställning. En beställning för överstelöjtnant i Ao 26 tillkommer vid fortifikationskåren i utbyte mot en majorsbeställning vid kåren. Vid vardera fälttygkåren och fortifikationskåren inrättas en beställning för fanjunkare i Ao 13. Behovet av aktiv förvaltare i intendenturförrådstjänst tillgodoses genom omdisponering av en befintlig beställning för förvaltare i Ao 17 i kassatjänst vid intendenturkåren. Nuvarande arvodesbefattningar för en pensionerad officer i A: 24 samt en pensionerad underofficer i A: 17 indrages. Till frågan om personal ur marinen vid ifrågakvarter enheter återkommer departementschefen i det följande vid behandlingen av marinens motsvarande anslag.

5. Den för chefen för fältarbetsskolan inrättade majorsbeställningen i Ao 24 bör utbytas mot beställning för överstelöjtnant i Ao 26.

För chefen för signalskolan bör inrättas en beställning i Bo 1, chef för signalskolan, i utbyte mot en överstelöjtnantsbeställning i Ao 26.

Förslag om utbyte av en majorsbeställning i Ao 24 mot en beställning för överstelöjtnant eller major i Ao 26 eller Ao 24, avsedd för chefen för pansartruppskolan, biträder departementschefen.

Två kaptensbeställningar i Ao 21, vilka enligt Kungl. Maj:ts beslut den 20 maj 1960 genom omdisposition tillföres artilleriskjutskolan, bör omvandlas till beställningar i Ar 21.

6. Efter förslag i propositionen 1960: 109 har 1960 års riksdag fattat beslut om personalstaten för ett normalinfanteriregemente. Det i enlighet härmed föreliggande behovet av nya beställningar vid infanteriet redovisades i propositionen 1960: 110 (s. 63). Behovet har efter förslag i samma proposition tillgodosetts utom såvitt avser kaptens- och underbefälsbeställningar. I fråga om dessa personalkategorier kvarstår ett behov av 16 kaptensbeställningar och 39 underbefälsbeställningar. Departementschefen är — i avvaktan på resultatet av den genomräkning av befälsbehovet vid andra truppslag inom armén som utföres av 1960 års befälsstatsdelegation — icke beredd föreslå någon ytterligare utökning av ordinarie officersbe-

ställningar vid infanteriet. Däremot föreslår departementschefen, att 16 beställningar för kapten i Ao 21 inrättas vid infanteriet i utbyte mot ordinarie löjtnantsbeställningar. Vidare föreslår departementschefen, att 39 beställningar för rustmästare i Ao 11 inrättas vid infanteriet.

I det föregående har vid behandlingen av anslaget Försvarsstaben: Avlöningar föreslagits, att ett antal beställningar inrättas vid försvarsstaben i utbyte mot beställningar vid försvarsgrenarna. Sålunda utgår den för kårchefen vid Göteborgs luftvärnskår avsedda beställningen i Bo 1 ur arméns personalförteckning. Vidare skall enligt ifrågavarande förslag beställningar för tre regementsofficerare och 17 kaptener vid armén indragas. I anslutning härtill föreslås, att följande av försvarsstaben utnyttjade beställningar indrages, nämligen för en överstelöjtnant eller major i Ao 26 eller Ao 24, två majorer i Ao 24 och nio kaptener i Ao 21, samtliga vid generalstabskåren, samt fem beställningar för kapten i Ao 21, varav två vid ingenjörtrupperna samt en vid vardera kavalleriet, fälttygkåren och intendenturkåren. Därjämte bör indragning ske av en beställning vid fälttygkåren för kapten i Ao 21, avsedd för biträdande stabstygofficer vid III. militärbefälsstaben, samt en beställning vid intendenturkåren för kapten i Ao 21, som frigöres i samband med indragning eller flyttning av förband. Indragning av sistnämnda två beställningar bör ske vid första uppkommande vakans vid respektive personalkår. Departementschefen är för närvarande icke beredd att taga ställning till frågan om vilken ytterligare kaptensbeställning som bör indragas. Departementschefen får därför föreslå, att en kaptensbeställning vid armén i avvaktan på närmare undersökningar vakantsättes.

Departementschefen tillstyrker inrättande av en beställning vid signaltrupperna för överstelöjtnant i Ao 26, avsedd för chefen för Norrlands signalbataljon. Departementschefen räknar dock med att en kaptensbeställning i Ao 21 vid truppslaget samtidigt indrages. Vidare tillstyrker departementschefen utbyte av en kaptensbeställning i Ao 21 vid signaltrupperna mot beställning för major i Ao 24, avsedd för stabschef vid Göta signalkår.

Beträffande fälttygkåren tillstyrker departementschefen utbyte av en kaptensbeställning mot beställning för major i Ao 24 (teknisk stabsofficer).

Vid tygtekniska kåren bör tillkomma en beställning för armédirektör av 2. graden i Ao 24, avsedd för biträdande försvarsattaché vid beskickningen i Washington (jfr avsnittet Försvarsattachéorganisationen). — En beställning för arméingenjör i Ao 21 vid kåren bör utbytas mot beställning för arméingenjör av 1. graden i Ao 23, avsedd för vapeningenjör vid Roslagens luftvärnsregemente. — Departementschefen föreslår vidare inrättande av 20 beställningar för förste armétekniker i Ao 11 vid tygtekniska kåren i utbyte mot samma antal beställningar för biträdande armétekniker i Ae 8/7. — I likhet med arméchefen anser departementschefen, att den mekanikerpersonal som efter särskild utbildning tjänstgör som arbets-

studiemän bör erhålla högre löneställning. För egen del föreslår departementschefen, att detta tillgodoses genom att 17 beställningar för förste tyghantverkare i Ao 14 inrättas vid tygtekniska kåren i utbyte mot beställningar för 12 tyghantverkare i Ao 12 och fem armétekniker i Ao 9.

Beträffande fortifikationskåren föreslår departementschefen att beställningar tillkommer vid kåren för dels ytterligare en överstelöjtnant i Ao 26 i utbyte mot en majorsbeställning i Ao 24, dels en major i Ao 24 i utbyte mot en kaptensbeställning i Ao 21, dels en förvaltare i Ao 15 i utbyte mot en fanjunkarbeställning i Ao 13, dels ock en förvaltare i Ao 17. Den nya majorsbeställningen samt förvaltarbeställningen i Ao 17 bör avses för Norrlands (Hemsö) kustartilleriförsvar. Ifrågavarande personalbehov har konstaterats vid undersökningar, som statens organisationsnämnd utfört. Förvaltarbeställningen i Ao 15 avses för Malmö försvarsområdesstab.

I fråga om intendenturkåren föreslår departementschefen, att vid kåren inrättas en beställning för förvaltare i Ao 17, avsedd för chef för arméns centralmagasin i Norberg.

7. Förslag om inrättande av 100 beställningar för rustmästare i Ao 11 tillstyrker departementschefen. Beställningarna bör tillkomma i utbyte mot 75 ordinarie och 25 extra ordinarie furirsbeställningar.

Jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 4 november 1960 angående organisationen av stabs- och förvaltningstjänsten m. m. i fred vid Upplands signalregemente med arméns signalskola och signaltruppernas kadettskola, vid arméns underofficersskola samt vid staben för Uppsala—Västerås försvarsområde har vid regementet, signalskolan samt underofficersskolan tillkommit sammanlagt sex nya befattningar för överfurir. I anslutning härtill föreslår departementschefen, att sex överfurirsbeställningar i Ao 9 inrättas.

Arméchefens förslag om inrättande av en beställning för överfurir i Ao 9, avsedd för chef för körcentralen vid Gotlands artillerikår, tillstyrker departementschefen.

Departementschefen föreslår, att kadern av underbefäl och instruktörsaspiranter (teknikeraspiranter) vid armén för nästa budgetår fastställas på sätt framgår av följande sammanställning.

	Budgetår	
	1960/61	1961/62
Rustmästare	600	738
Överfurirer	2 013	2 025
Furirer	1 815	1 715
Instruktörsaspiranter (teknikeraspiranter)	600	600
Summa	5 028	5 078

9. I enlighet med principerna för reglerad befordringsgång bör vissa tjänster för kontorsbiträde i Ao 5 tillkomma i utbyte mot samma antal tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål. Departementschefen tillstyrker även, att ett antal nya tjänster för kontorsbiträde i Ao 5 inrättas för därför formellt kompetenta befattningshavare, vilka enligt civilförvaltningens bestämmande anställs enligt föreskrifterna om reglerad befordringsgång under tid då ordinarie kontorsbiträde uppehåller högre icke-ordinarie tjänst. Departementschefen räknar med att 44 tjänster för kontorsbiträde i Ao 5 tillkommer inom armén i utbyte mot samma antal tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål. Härutöver erfordras fem kontorsbiträdestjänster för tjänstemän, som enligt civilförvaltningens bestämmande anställts i stället för å högre tjänster förordnade biträden. Vidare kan 11 nu befintliga kontorsbiträdestjänster, som finns inrättade utöver fastställd personalorganisation, utgå ur personalförteckningen. Slutligen tillstyrker departementschefen, att 25 tjänster för kontorsbiträde, vilka icke beräknas kunna besättas med formellt kompetenta innehavare, ersättes med tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål.

Förslag om bibehållande av en arvodesbefattning för pensionerad officer i A: 24 vid Svea ingenjörregemente tillstyrker departementschefen.

Departementschefen anmäler frågan om personalorganisationen för de fasta maskinanläggningarna vid fortifikationsbefälhavarstaben i Boden. Denna omfattar elva anläggningar med stor geografisk spridning och av komplicerad beskaffenhet. Enligt beslut av Kungl. Maj:t den 3 mars 1961 skall dessa maskinanläggningar och en anläggning — B 232 — vid Bodens försvarsområdesstab från och med den 1 juli 1961 i klassificeringshänseende utgöra en anläggning vid fortifikationsbefälhavarstaben.

För maskintjänsten vid fortifikationsbefälhavarstaben disponeras för närvarande enligt gällande personalförteckningar m. m. tjänster för fem fortmaskinister i Ao 11, två fortmaskinister och en maskinist i Ae 10, två maskinister och två reparatörer i Ae 9 samt 10 eldare i Ae eller Ag 7 varjämte medgivits, att förordnande att bestrida göromål som eljest ankommer på maskinchef i Ao 15 må meddelas vid staben under förutsättning att vid staben inrättad tjänst för maskinmästare i Ao 14 ej uppehålls på förordnande. För maskintjänsten vid staben disponeras således för närvarande 23 tjänster. (I detta sammanhang må erinras om att vid försvarsområdesstaben finnes för närvarande en tjänst för maskinist i Ae 9 som föreslås bli överförd till fortifikationsbefälhavarstaben.)

Fortifikationsförvaltningen har i skrivelse den 31 januari 1961 efter samråd med chefen för armén avgivit förslag till personalorganisation för den nya anläggningen. Förslaget innefattar en personaluppsättning på 25 tjänster, varav två för förste maskinist i Ae 11. Departementschefen beräknar för den nya anläggningen tjänster för en maskinchef i A 17 (ansvarsman), en förste maskinist i A 12 (biträdande ansvarsman), fyra förste

reparatörer i A 10, åtta reparatörer i A 9, sex värmeskötare i A 8 och fyra eldare i A 7 eller sammanlagt 24 tjänster. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i enlighet med riksdagens bemyndigande (jfr prop. 1959: 1, bil. 2, s. 10—16 och 1959: 152, s. 10) framdeles — sedan klassificeringsgrupp fastställts — slutligt reglera lönegradsplaceringen för ifrågavarande tjänster för ansvarsman och — i förekommande fall — biträdande ansvarsman. Tjänsten för ansvarsman bör upptagas såsom ordinarie, medan övriga tjänster bör vara extra ordinarie. Departementschefen förutsätter i enlighet härmed att befintliga ordinarie tjänster indrages vid uppkommande ledighet. Från och med nästa budgetår bör samtliga för anläggningen avsedda tjänster redovisas vid fortifikationsbefälhavarstaben i Boden varvid personaluppsättningen vid staben för Bodens försvarsområde bör — såvitt nu är i fråga — minskas med en tjänst för maskinist i Ae 9. Sålunda beräknad personaluppsättning vid anläggningen medför för nästa budgetår ett ökat medelsbehov av omkring 32 000 kronor under förevarande anslag.

I årets statsverksproposition har anmälts ett beslut av Kungl. Maj:t den 2 december 1960 angående sammanförande av maskinanläggningarna vid IV. militärbefälsstaben och Stockholms försvarsområdesstab med fortifikationsförvaltningens maskinanläggningar. Samtliga för anläggningen avsedda tjänster m. m. skall, enligt vad som anförts i propositionen, redovisas vid fortifikationsförvaltningen, varvid i propositionen redovisade 15 tjänster för maskinpersonal vid IV. militärbefälsstaben samt Stockholms försvarsområdesstab kan utgå ur arméns personalförteckningar.

Vidare erinras om det i statsverkspropositionen (bil. 6, s. 56) framlagda förslaget om överföring av tjänster vid regionalmyndigheter m. m. för fortifikatorisk rustningsplanläggningsverksamhet från, bland annat, förevarande anslag till fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag.

I enlighet med förslag i årets statsverksproposition (bil. 6, s. 41 ff.) bör lönekostnaderna för tjänstemän vid fortifikationssektionerna (byggnadsavdelningarna) i militärbefälsstaber samt personal vid arméförbandens intendenturavdelningar överföras från sakanslag till förevarande anslag. Därvid uppkommer under detta anslag en kostnadsökning av i runt tal 4 675 000 kronor, huvudsakligen avseende kollektivavtalsanställd personal vid arméförbandens intendenturavdelningar. I avlöningsstaten bör tillkomma en ny anslagspost, Avlöningar till viss arbetarpersonal.

I det föregående har framlagts förslag rörande organisationen av den för krigsmakten gemensamma krigshögskolan. Vid bifall till förslaget kan samtliga nu på personalförteckningen för krigshögskolan uppförda beställningar (motsvarande) indragas. Härjämte bör såsom anförts i berörda sammanhang beställningar för en fanjunkare i Ao 13 vid kavalleriet och en rustmästare i Ao 11 vid Svea artilleriregemente indragas.

I detta sammanhang torde få anmälas ett beslut av Kungl. Maj:t den 3 mars 1961 angående anställande av viss teknisk personal vid armén.

Kungl. Maj:t har därvid medgivit att för fullföljande av försök med luftvärnsrobot 365 må under försökstiden från och med den 1 mars 1961 finnas inrättade dels tjänster för en verkstadsingenjör i Ag 23 och en radaringenjör i Ag 23, dels ock inom en kostnadsram av 300 000 kronor för år extra tjänster för teknisk personal i högst lönegraden 19 eller arvodesbefattningar för dylik personal med motsvarande arvode. Medel för avlöning av ifrågavarande personal bör beräknas under förevarande anslag för nästa budgetår.

Medelsbehovet under anslaget påverkas vidare av de under avsnittet Rationaliseringsverksamhet och andra organisationsförändringar inom försvaret redovisade personalförändringar, som beslutats av Kungl. Maj:t.

Det sammanlagda medelsbehovet under arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. skulle enligt departementschefens beräkningar uppgå till 278 500 000 kronor eller 32 500 000 kronor mera än det belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Utskottet. I anledning av den föreslagna omorganisationen av krigsmaktens högsta ledning, innebärande, bland annat, en genomgripande förändring av försvarsstabens organisation, skola ett antal beställningar överföras från försvarsgrenarna till försvarsstabens stat. Den verkställda beräkningen härvidlag har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet tillstyrker vidare föreslagna personalförändringar i anslutning till förslag om ny organisation av stabs- och förvaltningstjänsten i fred vid Göteborgs och Bohus samt Hallands försvarsområden jämte Göteborgs kustartilleriförsvaret.

Enligt Kungl. Maj:ts i årets statsverksproposition (fjärde huvudtiteln) framlagda förslag, som bifallits av riksdagen, skola lönekostnaderna för tjänstemän vid fortifikationssektionerna (byggnadsavdelningarna) i militärbefälsstaber samt personal vid arméförbandens intendenturavdelningar överföras från sakanslag till förevarande anslag. Därvid uppkommer under detta anslag en kostnadsökning av, i runt tal, 4 675 000 kronor, huvudsakligen avseende kollektivavtalsanställd personal vid arméförbandens intendenturavdelningar.

Vid bifall till under punkten 5 framställt förslag rörande organisationen av den för krigsmakten gemensamma högskolan kunna samtliga nu på personalförteckningen för krigshögskolan uppförda beställningar (motsvarande) indragas.

Utskottet har funnit sig böra tillstyrka jämväl övriga av departementschefen under förevarande punkt förordade personalförändringar ävensom de verkställda beräkningarna av medelsbehovet under anslaget. Utskottet har icke heller funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i övrigt anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i vederbörliga personalförteckningar för armén samt de övriga åtgärder, som föranledas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 mars 1961 föreslagit;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende på personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser som genom Kungl. Maj:ts brev den 3 juni 1960 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av arméns personalförteckningar för budgetåret 1960/61;

c) godkänna följande avlöningsstat för arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	132 400 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	7 400 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 700 000
4. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	3 350 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	69 600 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	62 800 000
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 000 000
Summa kronor	281 250 000

Särskilda uppbördsmedel

1. Avlöningar till viss personal i verkstadsdrift	2 600 000
2. Bidrag till täckande av vissa kostnader för arméns rid- och körskola	150 000
Nettoutgift kronor	278 500 000

d) till *Armén*: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 278 500 000 kronor.

16:o) **Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 64) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 106 800 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 16, s. 141—162) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i vederbörliga personalförteckningar för marinen samt de övriga åtgärder, som föranledes av vad departementschefen föreslagit, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende på personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser som genom Kungl. Maj:ts brev den 3 juni 1960 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av marinens personalförteckningar för budgetåret 1960/61, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1961/62, dels ock till Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 107 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 93 000 000 kronor.

Utskottet lämnar i det följande en kortfattad redogörelse i huvudsak endast för de av departementschefen förordade ändringarna i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar. Vid framställningen följer utskottet den punktindelning, som använts i propositionen. För närmare kännedom om de av departementschefen framställda förslagen torde få hänvisas till propositionen.

1. Departementschefen föreslår, att för flaggunderofficeren vid kustartilleriet S. G. Johannesson inrättas en personlig beställning för förvaltare i Ao 17, avsedd för marinöverläkarens expedition. Beställningen bör redovisas å personalförteckning för marinstaben. I samband härmed bör en vakant beställning för förvaltare i Ao 15 (avsedd för elektrotjänstchef på jagaren Göteborg) indragas.

2. Departementschefen föreslår, att en vakant beställning för förvaltare i Ao 15 (avsedd för elektrotjänstchef å jagaren Klas Horn) indragas.

3. Departementschefen föreslår, att en flaggunderofficersbeställning i Ao 13 utbytes mot en förvaltarbeställning i Ao 15, avsedd för proviantförrådet vid marinkommando Väst, samt att en vakant övertalig beställning för förvaltare i Ao 15 (avsedd för maskintjänstchef på jagaren Remus) indragas.

Tre beställningar för övertaliga underofficerare i Ao 13/11 bör utgå.

I anslutning till sitt i det följande framlagda förslag om inrättande av 7 mariningenjörbeställningar i Ao 21 räknar departementschefen i förevarande sammanhang med att 7 beställningar för flaggunderofficer i Ao 13 eller underofficer av 2. graden i Ao 11 indragas.

Departementschefen tillstyrker, att 20 beställningar för högbåtsman i Ao 9 utbytes mot beställningar för förste högbåtsman i Ao 11. Såvitt avser underbefäl vid flottan räknar departementschefen med indragningar av beställningar för 10 högbåtsmän i Ao 9, 35 furirer i Ae 8/7 och 20 furirs-
aspiranter i Af 5/4.

Departementschefen räknar med att 10 beställningar för flaggfurir i Ao 11 tillkommer i utbyte mot samma antal beställningar för furir i Ae 8/7.

5. Departementschefen föreslår, att 7 beställningar för mariningenjör i Ao 21 tillkommer i utbyte mot beställningar för mariningenjör i reglerad befordringsgång. Vid behandlingen av punkt 3 i det föregående har föreslagits indragning av samma antal beställningar för underofficer vilka för närvarande vakanhålles med anledning av ifrågavarande icke-ordinarie mariningenjörbeställningars tillkomst.

6. Departementschefen föreslår, att en beställning för specialmarinläkare inrättas. Denna bör placeras i lönegrad ABr 23. Härjämte bör utgå avlöningsförstärkning med 15 000 kronor för år.

8. Departementschefen tillstyrker föreslagna förändringar i fråga om tjänster för kontorsbiträde i Ao 5 och för biträdespersonal i reglerad befordringsgång.

I anslutning till det i det föregående under arméns allmänna avlöningsanlag redovisade förslaget om ny organisation av stabs- och förvaltnings-tjänsten i fred vid Göteborgs och Bohus samt Hallands försvarsområden jämte Göteborgs kustartilleriförsvaret föreslår departementschefen, såvitt avser ordinarie tjänstemän och militär arvodespersonal vid marinen, följande. En beställning för kapten i Ao 21 vid kustartilleriet, chef för stabsavdelningen, inrättas. Vid kustartilleriet bör tillkomma 2 beställningar för förvaltare i Ao 15, medan en förvaltarbeställning i Ao 17 kan indragas. 5 arvodesbefattningar för pensionerad underofficer i A: 17 tillkommer. Behovet av ytterligare en läkare för kustartilleriet föreslår departementschefen skall tillgodoses genom ianspråktagande av en beställning för marinläkare av 1. graden i Ao 19 vid marinläkarkåren, som tidigare utnyttjats för marinkommando Väst.

I detta sammanhang anmäler departementschefen, att chefen för marinen på grundval av statens organisationsnämnds undersökningar avgivit förslag rörande ny organisation av Hemsö kustartilleriförsvaret och Härnösands kustartillerikår. Detta förslag är allttjämt under beredning i försvarsdepartementet. Departementschefen anser sig dock i förevarande sammanhang kunna ta ställning till i förslaget berörda frågor, främst sådana som inverkar på behovet av ordinarie tjänster och arvodesbefattningar för pensionerad militär personal. Departementschefen föreslår samtidigt med hänsyn till den betydande utbyggnad av Hemsö kustartilleri-

försvar, som skett under de senare åren och som gör nuvarande benämning föga adekvat, att benämningen å kustartilleriförsvaret ändras till Norrlands kustartilleriförsvaret. Vidare bör en kaptensbeställning i Ao 21 tillkomma i utbyte mot en beställning för löjtnant i Ao 17/13, en beställning för marinläkare av 1. graden i Ao 21 vid marinläkarkåren utbytas mot en beställning i Ao 23 och 2 flaggunderofficersbeställningar i Ao 13 utbytas mot 2 beställningar för förvaltare i Ao 15, avsedda för tygförvaltningens pjäs- och eldledningsverkstad respektive minservicegrupp. Slutligen föreslår departementschefen, att en arvodesbefattning för pensionerad officer i A: 24 utgår. I detta sammanhang erinrar departementschefen om att han vid behandlingen av arméns motsvarande anslag föreslagit, att för Norrlands kustartilleriförsvaret en beställning för kapten i Ao 21 vid fortifikationskåren utbytes mot en majorsbeställning i Ao 24 vid kåren och att en förvaltarbeställning i Ao 17 inrättas vid kåren.

Nu redovisade tvenne organisationsförslag torde jämväl medföra att 8 flaggunderofficersbeställningar i Ao 13 och 10 beställningar för underofficer av 2. graden i Ao 11 kan indragas. Indragningarna bör verkställas så snart det är möjligt ur organisatoriska och personella synpunkter. Av organisatoriska skäl bör sålunda vissa indragningar verkställas först under budgetåret 1962/63. I anslutning härtill föreslår departementschefen, att 8 underofficersbeställningar övergångsvis bibehålles under nästa budgetår. För att underlätta genomförandet av övriga indragningar bör undersökas huruvida ett antal underofficerare vid kustartilleriet kan överföras till anställningar vid armén, flottan eller flygvapnet. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare reglera ordningen härför liksom takten vid verkställandet av ifrågakvarande indragningar i övrigt.

I enlighet med vad som i årets statsverksproposition förutsatts beträffande militär och civilmilitär personal vid marinförvaltningen föreslår departementschefen att å marinens personalförteckningar beställningar tillkommer för en kommendörkapten av 1. graden i Ao 26, en major eller kapten (kustartilleriet) i Ao 24/21 samt två marindirektörer av 1. graden i Ao 26. Vidare föreslås, att å nämnda personalförteckningar samtidigt indrages beställningar för två kommendörkapten av 2. graden i Ao 24, en major i Ao 24, en kapten vid flottan i Ao 21, en löjtnant vid kustartilleriet i Ao 13/17 och en marindirektör av 2. graden i Ao 24.

I det föregående har departementschefen vid behandlingen av anslaget Försvarsstaben: Avlöningar föreslagit, att ett antal beställningar inrättas vid försvarsstaben i utbyte mot beställningar vid försvarsgrenarna. Sålunda utgår en kommendörsbeställning i Bo 3 (inspektör för sjöartilleritjänsten) ur marinens personalförteckning. Vidare skall till följd av ifrågakvarande förslag indragas beställningar för en kommendörkapten av 1. graden i

Ao 26 och 8 kaptener i Ao 21 vid flottan, 3 kaptener i Ao 21 vid kustartilleriet och en kapten vid marinintendenturkåren i Ao 21. Å andra sidan bör tillkomma två beställningar för försvarsstabsaspiranter. I enlighet härmed föreslår departementschefen att en kaptensbeställning i Ao 21 tillkommer vid vardera flottan och kustartilleriet.

I det föregående har departementschefen framlagt förslag rörande organisationen av den för krigsmakten gemensamma krigshögskolan. Vid bifall till förslaget kan samtliga nu på personalförteckningarna för sjökrigshögskolan uppförda beställningar (motsvarande) indragas. Härjämte bör såsom anförts i berörda sammanhang beställningar för en kommandörkapten av 2. graden i Ao 24, en kapten i Ao 21, en flaggunderofficer i Ao 13 och 4 högbåtsmän i Ao 9 vid flottan samt en kapten i Ao 21 vid kustartilleriet indragas.

Departementschefen erinrar om det i statsverkspropositionen framlagda förslaget om överföring av tjänster vid regionala myndigheter m. m. för fortifikatorisk rustningsplanläggningsverksamhet från, bland annat, förevarande anslag till fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag.

I enlighet med förslag i årets statsverksproposition bör lönekostnaderna för tjänstemän vid fortifikationssektionerna (byggnadsavdelningarna) i örlogsvarv och kustartilleriförsvar samt personal vid de militärtekniska avdelningarna vid örlogsvarven överföras från sakanslag till förevarande anslag. Därvid uppkommer under detta anslag en kostnadsökning av i runt tal 8 000 000 kronor, till viss del avseende kollektivavtalsanställd personal vid de militärtekniska avdelningarna vid örlogsvarven. I avlöningsstaten bör därför tillkomma en ny anslagspost, Avlöningar till viss arbetarpersonal.

Det sammanlagda medelsbehovet under marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. skulle enligt departementschefens beräkningar uppgå till 107 000 000 kronor eller 14 000 000 kronor mera än det belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Utskottet. Under punkten 12 har föreslagits, att ett antal beställningar skola inrättas vid försvarsstaben i utbyte mot beställningar vid försvarsgrenarna. Vid bifall till det under punkten 5 framlagda förslaget rörande organisationen av den för krigsmakten gemensamma högskolan kunna bland annat samtliga nu på personalförteckningarna för sjökrigshögskolan uppförda beställningar (motsvarande) indragas. Departementschefens i anledning härav verkställda beräkningar i fråga om personalbehovet, såvitt avser marinens avlöningsanslag, ha icke givit utskottet anledning till erinran.

Såsom under närmast föregående punkt framhållits föreligger förslag om ny organisation av stabs- och förvaltningstjänsten i fred vid Göteborgs och Bohus samt Hallands försvarsområden jämte Göteborgs kustartilleriförsvaret. I anslutning härtill har departementschefen under förevarande punkt förordad vissa förändringar, såvitt avser ordinarie tjänstemän och militär arvodespersonal vid marinen. Förslagen i denna del tillstyrkas av utskottet.

I anledning av ett av chefen för marinen framlagt förslag rörande ny organisation av Hemsö kustartilleriförsvaret och Härnösands kustartillerikår har departementschefen behandlat vissa i förslaget berörda frågor, främst sådana som inverka på behovet av ordinarie tjänster och arvodesbefattningar för pensionerad militär personal. Utskottet har icke funnit något vara att erinra mot departementschefens förslag i dessa hänseenden liksom ej heller mot att Hemsö kustartilleriförsvaret erhåller den ändrade benämningen Norrlands kustartilleriförsvaret.

Till följd av beslut vid årets riksdag skola lönekostnaderna för tjänstemän vid fortifikationssektionerna (byggnadsavdelningarna) i örlogsvarv och kustartilleriförsvaret samt personal vid de militärtekniska avdelningarna vid örlogsvarven överföras från sakanslag till förevarande anslag. Under detta anslag uppkommer därvid en kostnadsökning av, i runt tal, 8 000 000 kronor, till viss del avseende kollektivavtalsanställd personal vid de militärtekniska avdelningarna vid örlogsvarven.

Vad departementschefen i övrigt under förevarande punkt anfört och föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i vederbörliga personalförteckningar för marinen samt de övriga åtgärder, som föranledas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 mars 1961 föreslagit;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende på personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser som genom Kungl. Maj:ts brev den 3 juni 1960 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av marinens personalförteckningar för budgetåret 1960/61;

c) godkänna följande avlöningsstat för marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	52 200 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbestämmelser, <i>förslagsvis</i>	650 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	800 000
4. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	1 600 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	27 200 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	23 655 000
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 600 000
Summa kronor	107 705 000

Särskilda uppbördsmedel

1. Avlöningar till viss personal i verkstadsdrift...	105 000
2. Ersättning för avlöningskostnader på statens isbrytarfartyg	600 000
Nettoutgift kronor	107 000 000

d) till *Marinen*: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 107 000 000 kronor.

17:o) *Marinen*: Underhåll av fartyg m. m. Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 86) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Marinen*: Underhåll av fartyg m. m. för budgetåret 1961/62 beräkna ett reservationsanslag av 42 300 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 17, s. 162—164) föreslagit riksdagen att till samma ändamål för nämnda budgetår anvisa ett reservationsanslag av 42 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 46 000 000 kronor.

I årets statsverksproposition uttalade departementschefen, att det syntes erforderligt att överväga vilka återverkningar det vid 1960 års riksdag fattade beslutet om organisering av marinverkstäderna i Karlskrona som ett statligt aktiebolag kunde medföra för beräkningen av medlemsbehovet under förevarande anslag. Vid de överväganden som ägt rum inom försvarsdepartementet har det framkommit, att bolaget vid pris-

sättningen av för marinförvaltningens räkning utförda arbeten m. m. måste beakta vissa kostnader (pensionskostnader, kostnader för olycksfall i arbetet, försäkringskostnader m. m.) som marinverkstäderna kunnat bortse från. För att bland annat få möjligheter till en fortlöpande modernisering av driften torde bolaget i nämnda priser även få inkalkylera ett vinstpålägg. Med hänsyn till vad sålunda anförts synes utgifterna under förevarande anslag komma att i viss utsträckning öka, medan däremot belastningen å vissa andra anslag i statsbudgeten minskar. Å andra sidan torde man kunna räkna med en förbättring av effektiviteten i de marina arbetena som ett resultat av de beslutade nyinvesteringarna vid bolaget. Den förbättrade effektiviteten måste emellertid förutsättas uppkomma successivt i takt med investeringsprogrammets genomförande. I avvaktan på att det vid beslutet om ifrågavarande bolagsbildning förutsatta ramavtalet mellan marinförvaltningen och bolaget avseende underhålls- och ombyggnadsarbeten m. m. kommer till stånd torde man beträffande de marina underhållsarbeten som skall utföras vid bolaget böra räkna med minst oförändrade kostnader.

Med hänsyn till vad här anförts och med beaktande av den kostnadsram som kan avses för marinen under nästa budgetår föreslår departementschefen, att förevarande anslag uppföres med 42 500 000 kronor, innebärande en sänkning med 3 500 000 kronor. Härvid har departementschefen — i anslutning till förslag i årets statsverksproposition — förutsatt, att avlöningskostnader om i runt tal 5 700 000 kronor icke skall belasta anslaget från och med nästa budgetår. Departementschefens förslag innebär således en reell uppräknig av anslaget med 2 200 000 kronor.

Utskottet. Såsom departementschefen erinrat fattade förra årets riksdag beslut om organisering av marinverkstäderna i Karlskrona som ett statligt aktiebolag. Det har nu visat sig, att bolaget vid prissättningen av för marinförvaltningens räkning utförda arbeten m. m. måste beakta vissa kostnader, såsom pensionskostnader, försäkringskostnader m. m., som marinförvaltningen kunnat bortse från. Utskottet anser i likhet med departementschefen, att bolaget — för att, bland annat, få möjligheter till en fortlöpande modernisering av driften — bör i nämnda priser även få inräkna ett vinstpålägg.

Mot den verkställda beräkningen av anslaget, varvid förutsatts, att avlöningskostnader av, i runt tal, 5 700 000 kronor icke skola belasta det samma från och med nästa budgetår, har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Underhåll av fartyg m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 42 500 000 kronor.

18:o) **Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 89) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 137 600 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 18, s. 164—201) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i vederbörliga personalförteckningar för flygvapnet samt de övriga åtgärder, som föranledes av vad departementschefen föreslagit, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende på personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser, som genom Kungl. Maj:ts brev den 3 juni 1960 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av flygvapnets personalförteckningar för budgetåret 1960/61, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1961/62, dels ock till Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 136 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 121 800 000 kronor.

Utskottet lämnar i det följande en kortfattad redogörelse i huvudsak endast för de av departementschefen förordade ändringarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar. Vid framställningen följer utskottet den punktindelning, som använts i propositionen. För närmare kännedom om de av departementschefen framställda förslagen torde få hänvisas till propositionen.

1. Mot bakgrund av att departementschefen i annat sammanhang meddelat sin avsikt att föranstalta om en översyn av försvarsgrensstabernas organisation har departementschefen ansett det nödvändigt att iakttaga försiktighet vad beträffar inrättande av nya beställningar och tjänster vid flygstaben. Ett undantag bör i detta hänseende göras beträffande flygsäkerhetsavdelningen. Med hänsyn till det ökade arbetsomfånget vid nämnda avdelning ävensom till den vikt som bör tillmätas haveriförebyggande åtgärder föreslår departementschefen, att för avdelningen inrättas beställningar för en major i Ao 24, en kapten i Ao 21 och en stabstrafikledare i Ao 23. Vidare tillstyrker departementschefen, att tjänster för en amanuens i reglerad befordringsgång och ett kanslibitråde i Ao 7 utbytes mot tjänster för respektive förste aktuarie i Ae 23 och kontorist i Ao 9.

Såvitt avser personalavdelningen tillstyrker departementschefen, att en arvodesbefattning för pensionerad officer i A: 24 tillkommer. Vidare tillstyrker departementschefen, att den för säkerhetsfrågor inrättade tjänsten för byråinspektör ordinariesättes. I anslutning till förslag i årets statsverksproposition räknar departementschefen vidare med att en tjänst för förrädsman i Ae 7 överföres från flygförvaltningen till flygstaben.

2. I anslutning till vad som anförts i innevarande års statsverksproposition vid anmälan av anslaget Flygförvaltningen: Avlöningar föreslår departementschefen, att beställningar för en flygdirektör av 1. graden i Ao 26 och en förvaltare i Ao 17 indrages.

4. Med hänsyn till pågående modernisering av stridsledningssystemet synes en relativt betydande personalförstärkning ofrånkomlig. Departementschefen anser det nämligen vara ytterst angeläget att personella resurser kan ställas till förfogande i den utsträckning som erfordras för att de betydande materielinvesteringarna skall kunna till fullo nyttiggöras. Med hänsyn till materielleveranser m. m. synes emellertid en viss begränsning av de för nästa budgetår föreslagna personalökningarna möjlig. Med anledning av flygvapenchefens förslag föreslår departementschefen, att beställningar tillkommer för en sektorledare i Bo 1, en överstelöjtnant i Ao 26 (luftbevakningsledare), 3 kaptener i Ao 21, 7 förvaltare i Ao 17 (5 för chefsradarjaktledare och 2 för radarstationschefer), 19 överfurirer i Ao 9 och 12 furirer i Ae 8/7. Härvid har departementschefen för några befattningar i viss utsträckning beräknat personal med lägre löneställning än flygvapenchefen gjort, exempelvis beträffande befattningen chefsradarjaktledare, för vilken icke enbart kapten utan även kvalificerad underofficer bör kunna avses. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att — med hänsyn till materiellaget — besluta från och med vilken tidpunkt de här föreslagna beställningarna skall få utnyttjas. Såvitt nu kan bedömas bör beställningarna i allt fall icke tillsättas före den 1 januari 1962.

Förslaget att från och med nästa budgetår inrätta 3 arvodesbefattningar för pensionerad officer i A:24 (för den optiska luftbevakningen) biträder departementschefen.

5. Departementschefen tillstyrker, att en beställning för chef för flygkadettskolan i Bo 1 tillkommer i utbyte mot en överstelöjtnantsbeställning i Ao 26 samt att en för signalorganisationen (sektorflottiljstabs) avsedd kaptensbeställning i Ao 21 inrättas.

6. Departementschefen tillstyrker, att en beställning för förste stabsmeteorolog i Ao 26 tillkommer för flygstabens väderleksavdelning.

Med hänsyn till vad flygvapenchefen anført bör en väderleksstation organiseras vid arméns helikopterskola i Boden. För stationen bör från och med nästa budgetår tillkomma beställningar för en meteorolog i Ao 21 och en meteorolog i reglerad befördringsgång.

7. Det torde vara erforderligt, att den personella utbyggnaden av den gemensamma militära och civila radarövervakningsorganisationen fortsättes. Flygvapenchefens förslag att inrätta 8 trafikledarbefästningar, av vilka en för förste trafikledare i Ao 21, 4 för trafikledare i Ao 19 och 3 för trafikledare i reglerad befördringsgång, kan departementschefen biträda.

I anslutning till vad som anförts i det föregående vid anmälan av arméns och marinens avlöningsanslag föreslår departementschefen, att beställ-

ningar tillkommer för en förste trafikledare i Ao 21 och en trafikledare i reglerad befordringsgång, avsedda för respektive arméns helikopterskola i Boden och marinens helikopterbas vid Berga.

8. Departementschefen tillstyrker, att ytterligare en beställning för flygläkare av 1. graden tillkommer för F 21. Beställningen bör emellertid placeras i Ao 19. När denna beställning blir tillsatt bör en arvodesbefattning för flygläkare av 2. graden indragas.

Departementschefen föreslår att ytterligare en beställning för flygläkare av 1. graden i Ao 19 inrättas och avses för F 5. Även i detta fall bör gälla att en arvodesbefattning för flygläkare av 2. graden skall indragas när den nya läkarbeställningen blir tillsatt.

Departementschefen föreslår, att beställningar för 5 verkmästare i Ao 16, varav 2 tillhörande kategorien elektrotekniker, tillkommer i utbyte mot beställningar för 5 mästare i Ao 12.

Vidare tillstyrker departementschefen, att 100 flygteknikerbeställningar i Ao 10 utbytes mot beställningar för förste flygtekniker i Ao 12.

Beträffande förändringar i fråga om tjänster för kontorsbiträde i Ao 5 och för biträde för skriv- och kontorsgöromål har departementschefen icke funnit anledning till annan erinran mot förslag av civilförvaltningen än att departementschefen icke kan tillstyrka, att en kontorsbiträdestjänst i Ao 5 tillkommer vid Hallands flygflottiljs avvecklingsorganisation (F 14 A) samt att en dylik tjänst indrages vid flygkrigshögskolan (FKHS). En tjänst vid FKHS, som för närvarande icke må utnyttjas för förordnande, bör överföras till flygstaben.

Såsom föreslagits i årets statsverksproposition bör lönekostnaderna för viss personal, som nu redovisas under anslaget Drift och underhåll av flygmateriel m. m., överföras till avlöningsanslag. Därvid bör medel beräknas under förevarande anslag för avlöande under nästa budgetår av tjänstemannapersonal vid *dels* sektorflottiljernas luftbevakningsstationer, *dels* 6. transportgruppen (F 8), *dels* vissa försöksanläggningar m. m. vid Roslagens flygkår (F 2), *dels* ock fasta anläggningar inom stridsledningsorganisationen. Medelsbehovet härför uppskattar departementschefen till i runt tal 3 miljoner kronor. Å andra sidan hör — i anslutning till vad departementschefen anfört i förenämnda proposition om redovisning direkt över verkstadstitel av samtlig personal vid centrala flygverkstäder — tjänster för 3 styresmän i Bp 3, 3 verkstadsöveringenjörer i Bp 1, en föreståndare för materiallaboratoriet vid CVM i Ae 26, 3 överingenjörer i Ae 26 samt 3 för regionala televerkstäder avsedda driftingenjörer i Ae 19 utgå ur flygvapnets personalförteckning. Någon nettopåverkan uppkommer härigenom icke på anslaget, då såväl utgifter som uppbördsmedel minskas med samma belopp.

I det föregående har departementschefen framlagt förslag rörande orga-

nisationen av den för krigsmakten gemensamma krigshögskolan. Vid bifall till detta förslag kan beställningar för en chef för flygkrigshögskolan i Bo 3, en överstelöjtnant eller major i Ao 26/24, en major i Ao 24, en major eller kapten i Ao 24/21 och 3 kaptener i Ao 21 samt två arvodesbefattningar, en i A: 24 och en i A: 17, ävensom tjänster för en kontorist i Ae 9 och ett kontorsbiträde i Ao 5 utgå ur flygvapnets personalförteckningar.

I anslutning till vad departementschefen anfört i det föregående vid behandlingen av frågan om tryckning och förrådshållning av publikationer inom försvaret m. m. föreslår departementschefen, att en fanjunkarbeställning i Ao 13 samt tjänster vid flygstaben för 2 förrådsmän, varav en i Ae 7 och en i Ag 7, och 3 biträden för skriv- och kontorsgöromål indrages.

I det föregående har departementschefen vid behandlingen av anslaget Försvarsstaben: Avlöningar föreslagit, att ett antal beställningar inrättas vid försvarsstaben i utbyte mot beställningar vid försvarsgrenarna. I enlighet härmed bör beställningar för en övergångsvis kvarstående flottiljchef i Bo 3, en överstelöjtnant eller major i Ao 26 eller Ao 24 samt 9 kaptener i Ao 21 utgå ur flygvapnets personalförteckning. Vidare överföres en assistenttjänst i Ae 17 från flygstaben till försvarsstaben. I förevarande sammanhang vill departementschefen vidare — i anslutning till vad som härutinnan anförts i propositionen 109 — föreslå, att 2 kaptensbeställningar i Ao 21, avsedda för försvarsstabsaspiranter, tillkommer vid flygvapnet från och med nästa budgetår.

Det sammanlagda medelsbehovet under flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. skulle enligt departementschefens beräkningar uppgå till 136 000 000 kronor eller 14 200 000 kronor mera än det belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Utskottet har i det föregående behandlat, under punkten 1 förändringar beträffande tryckning och förrådshållning av publikationer inom försvaret m. m., under punkten 5 frågan om organisationen av den för krigsmakten gemensamma högskolan och under punkten 12 försvarsstabens avlöningsanslag. Av departementschefen i anledning härav under förevarande punkt föreslagna personalförändringar ha icke givit utskottet anledning till erinran.

Med hänsyn till pågående modernisering av stridsledningssystemet har departementschefen funnit en relativt betydande personalförstärkning ofrånkomlig. Utskottet delar departementschefens uppfattning om angelägenheten av att personella resurser ställas till förfogande i den utsträckning, som erfordras för att de betydande materielinvesteringarna skola kunna till fullo nyttiggöras. Utskottet finner sig böra tillstyrka den förordade personalförstärkningen. Departementschefen utgår från att det

får ankomma på Kungl. Maj:t att med hänsyn till materielläget besluta från och med vilken tidpunkt de föreslagna beställningarna skola få utnyttjas. Utskottet förutsätter för sin del, att Kungl. Maj:t utnyttjar denna fullmakt med största restriktivitet och att nya tjänster för här ifrågavarande ändamål endast tillsätts, då så blir oundgängligen erforderligt.

Departementschefen har, oaktat översyn avses skola ske av försvarsgrensstabernas organisation, föreslagit inrättande från och med nästa budgetår av tre nya beställningar vid flygstabens flygsäkerhetsavdelning. Med hänsyn till det ökade arbetsomfånget vid nämnda avdelning vill utskottet icke framställa någon erinran mot förslaget i fråga.

De av departementschefen under förevarande punkt föreslagna personalförändringarna i övrigt har utskottet ansett sig böra tillstyrka. Jämväl de av departementschefen gjorda beräkningarna av medelsbehovet under anslaget torde böra godtagas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i vederbörliga personalförteckningar för flygvapnet samt de övriga åtgärder, som föranledas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 mars 1961 föreslagit;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende på personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser, som genom Kungl. Maj:ts brev den 3 juni 1960 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av flygvapnets personalförteckningar för budgetåret 1960/61;

c) godkänna följande avlöningsstat för flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	65 300 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	1 350 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	900 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	36 800 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	30 900 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 050 000

Summa kronor 137 300 000

Särskilda uppbördsmedel

Avlöningar till viss personal i verkstadsdrift	1 300 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 136 000 000

d) till *Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 136 000 000 kronor.

19:o) **Flygvapnet: Luftförsvarsrobot.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 107) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Flygvapnet: Luftförsvarsrobot för budgetåret 1961/62 beräkna ett reservationsanslag av 102 600 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 19, s. 202 och 203) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar för anskaffning av luftförsvarsrobotar m. m. inom en kostnadsram av 103 550 000 kronor, dels ock till Flygvapnet: Luftförsvarsrobot för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 103 550 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 63 000 000 kronor och beställningsbemyndigandet bestämt till 64 000 000 kronor.

För budgetåren 1955/61 har riksdagen bemyndigat Kungl. Maj:t att medgiva utläggandet av beställningar för utveckling och anskaffning av luftförsvarsrobotar m. m. inom en kostnadsram av sammanlagt 223 miljoner kronor, häri icke inräknat medel som överförts från anslaget *Reglering av prisstegringar*. Såsom betalningsmedel har under samma tid anvisats 161,2 miljoner kronor. Enligt sålunda meddelade beslut kommer alltså den 30 juni 1961 beställningsbemyndiganden till ett belopp av (223 — 161,2 =) 61,8 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Den 1 februari 1961 var beställningsbemyndiganden till ett belopp av i runt tal 33 miljoner kronor icke utnyttjade. Av dessa må 7 miljoner kronor tagas i anspråk endast efter särskilt medgivande av Kungl. Maj:t.

Departementschefen framhåller, att från förevarande anslag skall kostnaden för den hösten 1960 beslutade anskaffningen av luftvärnsroboten Hawk bestridas. Denna anskaffning beräknas totalt draga en kostnad av 107 miljoner kronor. Då Hawk-anskaffningen delvis innebär ersättning av luftvärnsartilleri, har det ansetts riktigt, att densamma får inverka på arméns anslag till anskaffning av tygmateriel m. m. Detta anslag har därför, såsom framgår av årets statsverksproposition, av angiven anledning minskats med 42 miljoner kronor. Med beaktande av förenämnda reducering av arméns tygmaterielanslag har förevarande anslag i statsverkspropositionen preliminärt upptagits till 102,6 miljoner kronor.

För närvarande pågår undersökningar rörande anskaffning av ytter-

ligare luftförsvarsrobotar. Sedan klarhet vunnits angående för svenska förhållanden lämpliga robotsystem bör möjligheter föreligga att utlägga erforderliga beställningar. Betalningsmedel och beställningsbemyndiganden bör därför vara av sådan storlek att Kungl. Maj:t har tillräcklig handlingsfrihet. Det må här nämnas att av icke utnyttjade beställningsbemyndiganden ett belopp av 10 miljoner kronor beräknas åtgå för fullföljande av Hawk-anskaffningen. På grund av det anförda och med hänsyn till utrymmet inom den för fjärde huvudtiteln bestämda anslagsramen föreslår departementschefen, att förevarande anslag för nästa budgetår slutligt upptages med 103,55 miljoner kronor. Nya beställningar bör få utläggas till samma belopp. Det torde liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga närmare föreskrifter rörande utnyttjandet av ifrågakvarande beställningsbemyndiganden.

Vid bifall till departementschefens förslag kommer den 30 juni 1962 beställningsbemyndiganden till ett belopp av $(61,8 + 103,55 - 103,55 =)$ 61,8 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Utskottet. Såsom departementschefen erinrat skall från förevarande anslag bestridas kostnaden, beräknad totalt till 107 miljoner kronor, för den hösten 1960 beslutade anskaffningen av luftvärnsroboten Hawk. I årets statsverksproposition (fjärde huvudtiteln) framhölls, att Hawk-anskaffningen delvis innebar ersättning av luftvärnsartilleri, varför det ansågs riktigt, att denna anskaffning finge inverka på arméns anslag till anskaffning av tygmateriel. Riksdagen beslöt, att nämnda anslag skulle i anledning härav minskas med 42 miljoner kronor.

För fortsatt utveckling och anskaffning av luftförsvarsrobotar m. m. böra enligt departementschefen betalningsmedel och beställningsbemyndiganden vara av sådan storlek, att Kungl. Maj:t har tillräcklig handlingsfrihet.

Utskottet finner sig — i anslutning härtill och under erinran om att av icke utnyttjade beställningsbemyndiganden ett belopp av 10 miljoner kronor beräknas åtgå för fullföljande av Hawk-anskaffningen — böra tillstyrka, att anslaget för nästa budgetår bestämmes till 103 550 000 kronor och att nya beställningar få utläggas till samma belopp. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga närmare föreskrifter rörande utnyttjandet av ifrågakvarande beställningsbemyndiganden.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar för anskaffning av luftförsvarsrobotar m. m. inom en kostnadsram av 103 550 000 kronor;

b) till *Flygvapnet: Luftförsvarsrobot* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 103 550 000 kronor.

20: o) **Försvarets radioanstalt.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20, s. 203 och 204) att för budgetåret 1961/62 anvisa dels till Försvarets radioanstalt: Avlöningar ett förslagsanslag av 11 930 000 kronor, dels till Försvarets radioanstalt: Omkostnader ett förslagsanslag av 2 130 000 kronor, dels till Försvarets radioanstalt: Övningar ett reservationsanslag av 50 000 kronor, dels ock till Försvarets radioanstalt: Anskaffning och underhåll av materiel ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

Medel för försvarets radioanstalts verksamhet har hittills anvisats under försvarsstabens anslag till avlöningar, omkostnader, övningar samt anskaffning och underhåll av materiel. I det föregående har departementschefen vid behandlingen av försvarsstabens anslag föreslagit, att medel för radioanstalten från och med budgetåret 1961/62 skall anvisas under särskilda anslag.

Utskottet har under punkten 12 tillstyrkt, att medel för försvarets radioanstalt från och med budgetåret 1961/62 skola anvisas under särskilda anslag.

Mot beräkningen av de under förevarande punkt äskade anslagen till avlöningar, omkostnader, övningar samt anskaffning och underhåll av materiel har utskottet icke funnit något vara att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för budgetåret 1961/62 anvisa

a) till *Försvarets radioanstalt: Avlöningar* ett förslagsanslag av 11 930 000 kronor;

b) till *Försvarets radioanstalt: Omkostnader* ett förslagsanslag av 2 130 000 kronor;

c) till *Försvarets radioanstalt: Övningar* ett reservationsanslag av 50 000 kronor; samt

d) till *Försvarets radioanstalt: Anskaffning och underhåll av materiel* ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

21: o) **Garnisonssjukhusen: Avlöningar.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 133) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Garnisonssjukhusen: Avlöningar för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 213 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 21, s. 204—211) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om verksamhetens upphörande vid garnisonssjukhuset i Sollefteå och därmed sammanhängande frågor i enlighet med vad departementschefen föreslagit, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för garnisonssjukhusen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till Garnisonssjukhusen: Avlöningar för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 213 000 kronor.

I skrivelse den 16 december 1960 har försvarets sjukvårdsstyrelse i samråd med försvarets civilförvaltning hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att dels besluta, att verksamheten vid garnisonssjukhuset i Sollefteå skall upphöra med utgången av september 1961, dels ock godkänna det mellan civilförvaltningen och sjukvårdsstyrelsen, å ena, samt Västernorrlands läns landsting, å andra sidan, preliminärt träffade avtalet angående med nedläggandet av förenämnda garnisonssjukhus sammanhängande frågor.

Enligt avtalet beräknas en planerad medicinsk avdelning vid lasarettet i Sollefteå ha kommit till stånd den 1 oktober 1961. Samtidigt kan enligt sjukvårdsstyrelsen garnisonssjukhuset nedläggas.

Departementschefen biträder helt sjukvårdsstyrelsens förslag att garnisonssjukhuset i Sollefteå skall nedläggas, då den medicinska avdelningen vid lasarettet därstädes blir färdigställd. Härmed har samtliga garnisonssjukhus nedlagts eller övertagits av landsting. Denna avveckling, som påbörjades den 1 juli 1949 genom att Östergötlands läns landsting övertog garnisonssjukhuset i Linköping, kommer således att kunna verkställas inom en 12-årsperiod.

Gentemot det med landstinget preliminärt träffade avtalet synes i och för sig icke vara något att erinra. Vad gäller frågan om chefläkarens vid garnisonssjukhuset fortsatta tjänstgöring har under hand inhämtats, att möjligheter torde föreligga att åstadkomma en överenskommelse med Västernorrlands läns landsting av innebörd, att landstinget tillfälligt anställer nämnde läkare i överläkarbefattning intill dess denne i innehavande beställning vid 63 års ålder uppnår pensionsåldern. Med hänsyn till att en sådan överenskommelse kan uppnås synes hinder icke förefinnas mot godkännande av förenämnda avtal med Västernorrlands läns landsting. Under den sålunda angivna tjänstgöringen vid landstinget bör chefläkaren erhålla tjänstledighet från sin regementsläkarbeställning i Ao 23, vilken i samband med garnisonssjukhusets nedläggande bör föras på övergångsstat. Såvitt avser övrig personal vid garnisonssjukhuset, som enligt det föreliggande avtalet icke övertages av landstinget, bör av sjukvårdsstyrelsen föreslagna åtgärder få vidtagas. I övrigt torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av vederbörande myndigheter få meddela de bestämmelser som kan erfordras i anledning av sjukhusets nedläggande.

Anslaget för nästa budgetår påverkas i väsentlig utsträckning av nedläggandet av garnisonssjukhuset i Sollefteå, vilket bedömes kunna ske från och med den 1 oktober 1961. Departementschefen erinrar om att medel för driften under ett halvår av det med utgången av december 1960 nedlagda garnisonssjukhuset i Karlsborg inräknats i innevarande budgetårs anslag.

Enligt beslut av 1948 års riksdag skall de vårdavgifter, som inflyter såsom ersättning för vård av civila patienter vid garnisonssjukhusen, redo-

visas såsom inkomster under garnisonssjukhusens avlönings- och omkostnadsanslag. Dessa inkomster beräknas för nästa budgetår till 230 000 kronor, varav 155 000 kronor bör redovisas under avlöningsanslaget.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag, vars benämning bör vara oförändrad under nästa budgetår, har beaktats även beslutet om ändrad lönegradsplacering för sjuksköterskor m. fl. och 1960 års lönereglering m. m.

Utskottet. Samtliga garnisonssjukhus — med undantag av garnisonssjukhuset i Sollefteå — ha numera nedlagts eller övertagits av landsting. Departementschefen föreslår, att även nämnda sjukhus nedlägges, vilket bedömes kunna ske från och med den 1 oktober 1961.

Utskottet tillstyrker förslaget i fråga och har icke funnit något i princip vara att erinra mot det med Västernorrlands läns landsting preliminärt träffade avtalet liksom ej heller mot vad departementschefen i samband därmed anfört och föreslagit.

Den verkställda anslagsberäkningen synes böra godtagas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om verksamhetens upphörande vid garnisonssjukhuset i Sollefteå och därmed sammanhängande frågor i enlighet med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 mars 1961 föreslagit;

b) fastställa följande avlöningsstat för garnisonssjukhusen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	6 500
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	2 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	52 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	169 000
5. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i> ...	6 600
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	46 000
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 900
	<hr/>
	Summa kronor 285 000

Särskilda uppborädsmedel

Vårdavgifter	155 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 130 000

c) till *Garnisonssjukhusen: Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kronor.

22:o) **Garnisonssjukhusen: Omkostnader.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 133) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Garnisonssjukhusen: Omkostnader för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 60 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 22, s. 211 och 212) föreslagit riksdagen att till samma ändamål för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 32 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 60 000 kronor.

Till följd av att garnisonssjukhuset i Sollefteå, vid bifall till det under föregående anslagspunkt framlagda förslaget, kommer att nedläggas den 30 september 1961 torde anslaget kunna minskas med 28 000 kronor och således uppföras med 32 000 kronor. Härvid beräknar departementschefen utgifterna till 107 000 kronor, varjämte av de beräknade inkomsterna avseende vårdavgifter 75 000 kronor bör redovisas under detta anslag.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under närmast föregående punkt och då den verkställda beräkningen av anslaget för nästa budgetår icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa, att riksdagen må till *Garnisonssjukhusen: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 32 000 kronor.

23:o) **Inredning m. m. av vissa förrådslokaler.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23, s. 212 och 213) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

För närvarande finnes flera centrala bok- och blankettförråd. Av dessa är armébokförrådet för närvarande provisoriskt förlagt till konstfackskolan, marinbokförrådet är inrymt i Storkyrkobrinken 7—9 och flygbokförrådet i Svea artilleriregementes förutvarande kasern vid Valhallavägen. Även försvarets civilförvaltnings blankettförråd är förlagt till sistnämnda etablissemang. Kungl. Maj:t har den 30 juni 1960 medgivit fortifikationsförvaltningen att disponera sammanlagt högst 650 000 kronor — 250 000 kronor av investeringsanslaget Förråd för armén och 400 000 kronor av den i staten för försvarets fastighetsfond, arméns delfond, under rubriken Reparations- och underhållskostnader m. m. upptagna delposten Övriga iståndsättningsarbeten — för utförande av vissa byggnadsarbeten för bok- och blankettförråden vid Solvalla. Sedermera har Kungl. Maj:t den 10 februari 1961 bemyndigat civilförvaltningen att inom ramen för ett belopp

av högst 180 000 kronor beställa hyllinredning för nämnda bok- och blankettförråd. Kungl. Maj:t förklarade sig framdeles vilja meddela beslut rörande kostnadernas bestridande.

I det föregående har departementschefen föreslagit, att försvarsgrenarnas bokförråd — armé-, marin- och flygbokförråden — samt armétygförvaltningens bokförråd i Stockholm och Karlsborg skall sammanslås och sammanföras med ett planerat centralt blankettförråd under civilförvaltningens ledning. Det centrala bok- och blankettförrådet avses skola inrymmas i förenämnda lokaler vid Solvalla.

Engångskostnaderna för flyttning till de nya förrådslokalerna samt för dessas inredning m. m. uppskattar departementschefen till i runt tal 300 000 kronor. Av beloppet beräknas 180 000 kronor för hyllinredningar m. m. beställda enligt Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 10 februari 1961, drygt 30 000 kronor för inventarier m. m., omkring 5 000 kronor för telefoner och snabbtelefonanläggningar, samma belopp för transportutrustning för transporter inom förrådslokalerna samt återstoden för kostnader i samband med flyttningar m. m. och oförutsett. Medel för bestridande av förenämnda engångskostnader bör bestridas från ett särskilt reservationsanslag, Inredning m. m. av vissa förrådslokaler.

Behovet av en lastbil för transporter inom Stockholmsområdet förutsättes skola kunna tillgodoses genom att civilförvaltningen tilldelas ett stammotorfordon. Beslut i ämnet kan fattas av Kungl. Maj:t.

Departementschefen vill slutligen framhålla, att behov av medelsanvisning för inredning m. m. av förrådslokalerna vid Solvalla föreligger oavsett ställningstagandet till hans i det föregående redovisade förslag rörande inrättande av ett centralt bok- och blankettförråd. Därest detta förslag inte vinner bifall bör nämligen de nuvarande förråden med oförändrad organisation förläggas till lokalerna vid Solvalla.

Utskottet har under punkten 1 i det föregående tillstyrkt av departementschefen framlagt förslag, att försvarsgrenarnas bokförråd samt armétygförvaltningens bokförråd i Stockholm och Karlsborg skola sammanslås och sammanföras med ett planerat centralt blankettförråd under civilförvaltningens ledning. För ändamålet är en byggnad i Solvalla under iordningställande.

Utskottet tillstyrker, att ett anslag av 300 000 kronor anvisas för bestridande av engångskostnaderna för flyttning till de nya förrådslokalerna samt för dessas inredning m. m.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Inredning m. m. av vissa förrådslokaler* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

24:o) **Reglering av prisstegringar.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 188) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till reglering av prisstegringar för budgetåret 1961/62 beräkna ett anslag av 60 000 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 24, s. 213—222) föreslagit riksdagen att dels godkänna vad departementschefen föreslagit rörande dels komplettering av och jämkning i prisindexberäkningarna m. m. i fråga om försvarsutgifterna, dels ock utnyttjande av ett belopp av 16 miljoner kronor under reservationsanslaget Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m., dels ock till Reglering av prisstegringar för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 60 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 60 000 000 kronor.

Hittills tillämpad ordning för prisomräkning av försvarsutgifterna bör i sina huvuddrag tillämpas även under de närmast följande budgetåren. Att försvarsanslagens reella innehåll icke skall påverkas av pris- och löneförändringar ingick som en viktig punkt i de överenskommelser rörande försvarsutgifternas storlek som träffats åren 1958 och 1960. Riksdagsbesluten 1958, 1959 och 1960 har följt denna princip. Departementschefen vill också erinra om att 1960 års försvarskommitté, som studerat tillämpningen av prisregleringen av försvarshuvudtiteln, icke uttalat någon erinran mot principerna härvidlag. Däremot har kommittén uttryckt önskemål om ytterligare överväganden rörande förfaringssättet på enstaka punkter.

I enlighet med erhållet uppdrag har prisregleringsdelegationen behandlat tre frågor, nämligen erforderliga ändringar i riktlinjerna för prisregleringen vid införandet av en gemensam utgiftsram för driftbudgeten och kapitalbudgeten samt spörsmål sammanhängande med mätning av förändringar i storleken av den fast anställda och den värnpliktiga personalens kontanta förmåner. Delegationens förslag innebär i sina huvudpunkter följande. Prisindexberäkningarnas prismaterial och vägningsschema kompletteras på det sättet, att den indexserie som för närvarande beräknas för samtliga reservationsanslag jämväl utnyttjas för en delindexserie avseende samtliga anslag under kapitalbudgeten. Budgetärt regleras prisförändringar å kapitalbudgetanslag under ett budgetår i efterskott genom merkostnadsanslag utöver anslagsramen för följande budgetår eller genom minskning av densamma. I undantagsfall kan även anslag å tilläggsstat bli aktuella. Vidkommande mätning av förändringar i den fast anställda personalens kontanta förmåner föreslås att — förutom den generella lönehöjningen — jämväl lönehöjningar på den s. k. B-listan skall beaktas. Vad åter gäller mätning av förändringar i den värnpliktiga personalens förmåner föreslås icke någon förändring i för närvarande tillämpad ordning.

För egen del har departementschefen icke funnit anledning till erinran mot delegationens förslag. Departementschefen föreslår således, att de hit-

tillsvarande prisindexberäkningarna och prisregleringsförfarandet på angivet sätt kompletteras och jämkas. Det bör liksom tidigare ankomma på kommerskollegium att sammanställa prismaterial och beräkna prisindextal.

Det är tveksamt huruvida anvisat anslag till reglering av prisstegringar kommer att vara till fyllest. För medelsbehovet under nästa budgetår finns icke några egentliga hållpunkter. Departementschefen föreslår, att anslaget för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp, 60 miljoner kronor. Samtidigt vill departementschefen emellertid föreslå, att ett belopp om 16 miljoner kronor av medel som står till Kungl. Maj:ts disposition under reservationsanslaget Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. får utnyttjas för att i mån av behov under innevarande och nästa budgetår förstärka anslaget Reglering av prisstegringar. Ifrågavarande belopp svarar mot återstoden av det belopp om 68 miljoner kronor som anvisades för budgetåret 1958/59 under flygmaterielanslaget för att täcka eventuellt uppkommande merkostnader under detta budgetår. Beloppet erfordras ej för ursprungligen avsett ändamål. Nu föreslagen användning synes emellertid väl förenlig med det ursprungliga syftet med ifrågavarande medel.

Utskottet. Försvarets prisregleringsdelegation har på uppdrag av Kungl. Maj:t haft att dels överarbeta riktlinjerna för regleringen av prisförändringarna å försvarskostnaderna vid genomförande av 1960 års försvarskommittés av riksdagen numera godkända förslag rörande en gemensam kostnadsram för driftbudgeten och kapitalbudgeten, dels pröva frågan om mätning av förändringar i storleken av den fast anställda och den värnpliktiga personalens kontanta förmåner.

Delegationens förslag innebär bland annat, att prisindexberäkningarnas prismaterial och vägningschema kompletteras på det sättet, att den indexserie, som för närvarande beräknas för samtliga reservationsanslag, jämväl utnyttjas för en delindexserie, avseende samtliga anslag under kapitalbudgeten. Budgetärt böra som regel prisförändringar å kapitalbudgetanslag regleras under ett budgetår i efterskott genom merkostnadsanslag utöver anslagsramen för följande budgetår eller genom minskning av densamma. Vidkommande mätning av förändringar i den fast anställda personalens kontanta löneförmåner föreslås att jämväl lönehöjningar på den s. k. B-listan skola beaktas. Beträffande den värnpliktiga personalens förmåner föreslås härutinnan icke någon förändring i för närvarande tillämpad ordning.

Utskottet anser i likhet med departementschefen, att delegationens förslag böra godtagas.

Enligt departementschefens förslag skall förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Departementschefen föreslår vidare, att ett belopp av 16 miljoner kronor av medel, som stå till Kungl. Maj:ts disposition under reservationsanslaget Flygvapnet: Anskaffning av

flygmateriel m. m., skola få utnyttjas för att i mån av behov under innevarande och nästa budgetår förstärka nu ifrågavarande anslag. Det må erinras om att detta belopp, som enligt departementschefen ej erfordras för ursprungligen avsett ändamål, svarar mot återstoden av det belopp av 68 miljoner kronor, som anvisades för budgetåret 1958/59 under flygmaterielanslaget för att täcka eventuellt uppkommande merkostnader under detta budgetår.

Utskottet har icke funnit något vara att invända mot vad departementschefen sålunda föreslagit.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 mars 1961 föreslagit rörande *dels* komplettering av och jämkning i prisindexberäkningarna m. m. i fråga om försvarsutgifterna, *dels ock* utnyttjande av ett belopp av 16 miljoner kronor under reservationsanslaget Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.;

b) till *Reglering av prisstegringar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 60 000 000 kronor.

Stockholm den 9 maj 1961

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit:

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, Einar Persson, Birger Andersson, fröken Andersson, herrar Axel Johannes Andersson, Thun, Bergman, Holmqvist, Bengtson, Fritz Persson, Ragnar Bergh, Lundström och Sundin; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Malmberg, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Blidfors, Andreasson, Mellqvist, fru Lewén-Eliasson, fröken Elmén, herrar Wedén, Lassinantti, Larsson i Hedenäset, Gustafsson i Uddevalla och Heckscher.